

ctif cfi

ACTIVITEITENVERSLAG

Cel voor Financiële Informatieverwerking 2021

INHOUDSOPGAVE

I. VOORWOORD	5
II. SAMENSTELLING VAN DE CFI	9
III. HET JAAR 2021 IN ENKELE CIJFERS	11
IV. TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME	13
Trends op het vlak van witwassen	13
Trends financiering van terrorisme	30
V. INFORMATIESYSTEEM	33
1. KERNCIJFERS	33
1.1. Meldingen aan de CFI en nieuw geopende dossiers	33
1.2. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden	33
1.3. Verzetten door de CFI	34
2. MELDACTIVITEIT	35
2.1. Meldingen	35
2.2. Verzoeken om inlichtingen van buitenlandse meldpunten	36
2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten	36
2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichthoudende of tuchtoverheden	37
3. INTERNATIONALE SAMENWERKING	38
4. INFORMATIEVERSTREKKING	39
4.1. Doormelding aan de gerechtelijke overheden	39
4.2. Verstrekking aan administratieve autoriteiten	40
4.3. Uitwisseling met de toezichthoudende autoriteiten en melder	40
4.4. Verstrekking aan andere financiële inlichtingeneenheden	41
VI. CIJFERS EN AANVULLENDE VERDUIDELIJKINGEN	43
1. Aantal meldende onderworpen entiteiten	43
2. Doormeldingen per soort melder	45
3. Aard van de verdachte verrichtingen	46
4. Financiële stromen (oorsprong en bestemming van internationale overschrijvingen)	47
5. Onderliggende misdrijven	48
6. Betrokkenen	50

I. VOORWOORD

VOORWOORD VAN DE VOORZITTER VAN DE CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING

Dhr. Philippe de KOSTER

We werden tweeënhalf jaar lang zwaar getroffen door de COVID-19-crisis en we krijgen nu te maken met een oorlog aan de grenzen van Europa. Het minste dat we hieruit kunnen concluderen is dat we vandaag in een wereld leven die steeds onzekerder wordt.

Ondanks alles hebben de mechanismen ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme gewerkt en de resultaten die in dit activiteitenverslag met betrekking tot 2021 worden voorgesteld zijn hier het bewijs van.

Ik maak opnieuw van de publicatie van dit verslag gebruik om alle medewerkers van de CFI, de verbindingsofficieren en al onze bevoorrechte partners (gerechtelijke overheden, federale politie, FOD Economie,...) te bedanken voor het geleverde werk in 2021, in moeilijke omstandigheden met verplicht telewerk en slechts een minimale aanwezigheid op kantoor. Bovendien bleef het aantal meldingen in 2021 sterk stijgen. Er werd een recordaantal van 46.330 meldingen ontvangen, dit is een stijging van ongeveer 50%.

De komst van verschillende Britse betalingsinstellingen naar België die in het kader van het vrij verrichten van diensten actief zijn kan een groot deel van deze stijging verklaren. De waakzaamheid van de financiële sector en de zogenaamde look-back-operaties op vraag van de Nationale Bank kunnen ook een verklaring voor deze toename zijn.

Ten gevolge van dit type meldingen dat zij ontvangt, moet de CFI voortdurend op zoek naar het evenwicht tussen het terugkijken naar het verleden en een meer efficiënte benadering van het witwasfenomeen gericht op de toekomst en de nieuwe witwasrisico's zoals deze verbonden aan het gebruik van cryptomunten.

De instrumenten voor het prioriteren en oriënteren van meldingen, die door de CFI enkele jaren geleden in gebruik werden genomen en voortdurend worden verbeterd, hebben het mogelijk gemaakt deze grote toevloed aan nieuwe verrichtingen aan te pakken, zonder op dit ogenblik bijkomende financiële middelen te hoeven inzetten.

1.241 nieuwe dossiers werden aan de Belgische gerechtelijke overheden doorgemeld. Duizend mededelingen van nuttige informatie werden aan de administratieve autoriteiten van de Staat (CAF, SIOD, FOD Economie, FSMA, ...) en aan de toezichthoudende autoriteiten bezorgd overeenkomstig artikelen 83 en 121 van de wet van 18 september 2017.

Dankzij de IT-instrumenten die door het FIU.Net en de CFI werden ontwikkeld konden ook 8.021 XBR (*Cross-Border Reports*) en 613 XBD (*Cross-Border Dissemination Reports*) worden doorgemeld in verband met verrichtingen die op een ander land van de Europese Unie betrekking hadden (cf. Rubriek V.4).

Wanneer de CFI gevat wordt door een melding betreffende een ander land, zendt zij, overeenkomstig de vierde richtlijn, de Financiële Inlichtingeneenheid (FIE) van het betrokken land voor analyse, alle nuttige informatie opgenomen in de melding. Deze mededelingen vervangen de huidige procedure van spontane informatie-uitwisseling of informatie-uitwisseling op verzoek echter niet. Dit vindt veeleer tijdens of na de analyse van het dossier plaats, maar vullen deze procedure aan.

Algemeen gesproken worden ongeveer 15.000 inlichtingen die door de CFI bij melders werden verzameld op een of andere manier geëxternaliseerd naar de gerechtelijke overheden, de administratieve diensten van de Staat, de inlichtingendiensten (met inbegrip van het OCAD), de toezichthoudende autoriteiten inzake de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme en andere buitenlandse financiële inlichtingeneenheden (FIE's). De informatie die niet wordt geëxternaliseerd vormt bovendien een

essentiële basis, die beschikbaar is voor strategische analyse, maar ook voor een doormelding in de toekomst mochten er later ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme worden vastgesteld.

Hoewel de criminele verschijnselen en technieken voor witwassen en financiering van terrorisme weinig veranderen, stellen we steeds vaker vast dat het witgewassen geld uit polycriminele activiteiten voortkomt. Het afgelopen jaar werd uit een groot aantal dossiers duidelijk dat sociale fraude, ernstige fiscale fraude en georganiseerde misdaad steeds vaker als onderling samenhangende verschijnselen voorkomen.

De CFI stelt ook al enkele jaren een toenemende professionalisering van het witwassen op zich vast en zet zich onvermoeibaar in om haar verschillende partners hiervan bewust te maken en van de risico's die dergelijke evolutie met zich meebrengt voor de rechtstaat en voor de samenleving als geheel.

Bijzonder goed gestructureerde organisaties op internationaal niveau bieden hun "witwasdiensten" aan aan verschillende andere belangrijke criminele organisaties die verschillende illegale activiteiten uitoefenen die enorme winsten genereren (voornamelijk in contanten) (drugshandelaars, gangsters, mensenhandelaars, internationale oplichters,...). Verontrustend genoeg stelt de CFI vast dat deze witwasnetwerken een deel van hun activiteiten in ons land verankerd hebben, meer bepaald door het gebruik van talrijke bankrekeningen, schermvennootschappen en stromannen.

Tot slot wil ik de inspanningen beklemtonen die in 2021 werden geleverd en de middelen die werden ingezet door de Europese Commissie (DG FISMA) om het beveiligde communicatiesysteem van de Europese FIE's, FIU.Net, van Europol naar de infrastructuur van de Commissie over te dragen, waarbij het gedecentraliseerde systeem werd behouden zoals dit voorheen het geval was. Deze overdracht van bevoegdheden gaat samen met de ontwikkeling van een vernieuwd FIU.Net bedoeld om de doeltreffendheid van de middelen voor de voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme te verbeteren en aan nieuwe dreigingen aan te passen.

Het nieuwe *AML Package* werd in juni 2021 door DG FISMA aangekondigd en daarna door de Raad besproken en dit pakket begint stilaan vorm te krijgen. Het voornaamste doel is om de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme te verbeteren door preventieve maatregelen toe te passen die op eenvormige wijze in de financiële sector in alle lidstaten van toepassing zijn. Er zal ook een nieuwe antiwitwasautoriteit worden opgericht ("*Anti-money Laundering Authority*, AMLA") waarbij de Europese FIE's uiteraard betrokken zullen zijn.

Het *AML Package* zal ongetwijfeld aanzienlijke gevolgen hebben voor de stelsels ter bestrijding van witwassen en de financiering van terrorisme en de toekomstige architectuur van de voorkoming van witwassen van geld en de financiering van terrorisme in België.

Daarom heb ik aan de Directeur-Generaal van DG FISMA, Dhr. John Berrigan, gevraagd om samen met mij een voorwoord voor het activiteitenverslag 2021 van de CFI te schrijven. Ik ben hem dankbaar dat hij op mijn uitnodiging is ingegaan.

Ik wens u veel leesgenot.

Philippe de KOSTER
Voorzitter

FOREWORD OF THE DIRECTOR-GENERAL OF THE EUROPEAN COMMISSION'S DIRECTORATE-GENERAL FOR FINANCIAL STABILITY, FINANCIAL SERVICES AND CAPITAL MARKETS UNION

Mr. John BERRIGAN

The past two years have brought a series of challenges to the European Union (EU). The COVID-19 pandemic forced us to change our ways of living, with an increased reliance on digitalisation in our daily lives. Russia's military aggression against Ukraine is a reminder that we should take nothing, including international peace, for granted. In this context, the fight against 'dirty money' becomes all the more important.

Money laundering and terrorist financing pose a clear and present threat not just to the financial system, but to society as a whole. The scale of the problem cannot be underestimated and we must do our utmost to close the loopholes that criminals can exploit. We have made huge strides in recent years and our EU rules on anti-money laundering and countering the financing of terrorism (AML/CFT) are among the toughest in the world. However, the rules must be applied consistently and closely supervised to have the necessary impact on malicious actors, such as criminals and terrorists, who are trying to abuse the financial system.

In July 2021, the European Commission proposed an ambitious policy package, which revamps the EU's AML/CFT framework. The package consists of four legislative proposals:

- A proposal for a Regulation establishing a new EU AML/CFT authority (AMLA) which will transform AML/CFT supervision in the EU and enhance cooperation among Financial Intelligence Units (FIUs). AMLA will enable FIUs to improve their analytical capacity around illicit financial flows and turn financial intelligence into a key source for law enforcement agencies;
- A proposal for a 6th Anti-money Laundering Directive (AMLD6), replacing the existing Directive and containing rules on national supervisors and FIUs;
- A proposal for an AML/CFT Regulation, containing directly applicable rules, including in the areas of customer due diligence and beneficial ownership;
- A revision of the 2015 Regulation on Transfers of Funds to trace transfers of crypto-assets.

The package significantly strengthens our efforts to stop the laundering of dirty money through the financial system. Essentially, the new framework that we propose will enable CTIF-CFI and its counterparts from other EU Member States to analyse information on suspicious transactions and activities more effectively, conduct joint analysis of cross-border suspicious activities more efficiently and exchange information more swiftly.

When speaking of the swift and effective exchange of information, I have to mention the FIU.net system. In addition to proposing an ambitious legislative package, last year we also managed to successfully transfer the FIU.net system from Europol to the Commission, thereby ensuring that FIUs have the communication channel to exchange information and cross-match data. The FIU.net advisory group, chaired by CTIF-CFI, played an indispensable role in this exercise and this transfer would have not been possible without the great level of cooperation between the Commission and the advisory group, led by CTIF-CFI.

On behalf of all colleagues from the Commission, I would like to wish CTIF-CFI another very successful year in the fight against money laundering, its predicate offences and terrorist financing. I sincerely hope that we will continue to work together as effectively as we did in 2021.

John BERRIGAN
Director-General

II. SAMENSTELLING VAN DE CFI

Vanaf 2 februari 2022

Voorzitter:	Dhr. Philippe de KOSTER
Vicevoorzitter:	Dhr. Fons BORGINON
Plaatsvervangende voorzitters:	Dhr. Christophe REINESON Dhr. Bart VAN HULST
Leden:	Mevr. Chantal DE CAT Dhr. Jean-François VANDERMEULEN Dhr. Philippe GARZANITI Dhr. Benoit WOLTER
Secretaris-generaal:	Dhr. Kris MESKENS

Tot 2 februari 2022

Voorzitter:	Dhr. Philippe de KOSTER
Vicevoorzitter:	Dhr. Michel DE SAMBLANX
Plaatsvervangende voorzitter:	Dhr. Boudewijn VERHELST
Leden:	Mevr. Chantal DE CAT Dhr. Johan DENOLF Dhr. Fons BORGINON
Secretaris-generaal:	Dhr. Kris MESKENS

III. HET JAAR 2021 IN ENKELE CIJFERS

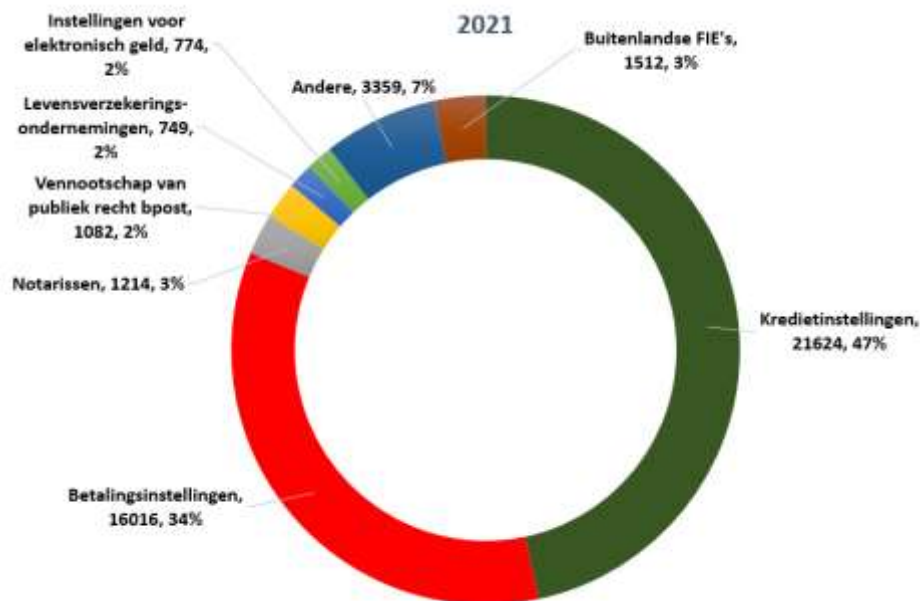
De CFI heeft als opdracht meldingen van verdachte verrichtingen te ontvangen van onderworpen entiteiten vermeld in de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten¹, van buitenlandse meldpunten in het kader van internationale samenwerking en van andere, door de wet aangeduide, diensten van de Staat.

De CFI ontving in 2021 in totaal 46.330 mededelingen van informatie (meldingen van verdachte verrichtingen, informatie van buitenlandse tegenhangers en diensten van de Staat) die werden gegroepeerd in 35.605 nieuwe zaken en 10.725 aanvullende mededelingen van informatie in zaken die eerder werden geopend.

	2021	%
Totaal aantal	46.330	100
Nieuwe zaken	35.605	76
Aanvullende informatie	10.725	24

Het merendeel van de meldingen is afkomstig van kredietinstellingen, van betalingsinstellingen, van de vennootschap van publiek recht bpost, van instellingen voor elektronisch geld, van notarissen en van levensverzekeringsondernemingen.

De inhoud van een groot deel van de meldingen (22%), voornamelijk ontvangen van betalingsinstellingen die in België erkend zijn voor het vrij verrichten van diensten in de Europese Unie, wordt sinds 2021 geëxternaliseerd naar buitenlandse tegenhangers van de CFI (automatische uitwisseling, spontane uitwisseling en uitwisseling op verzoek).

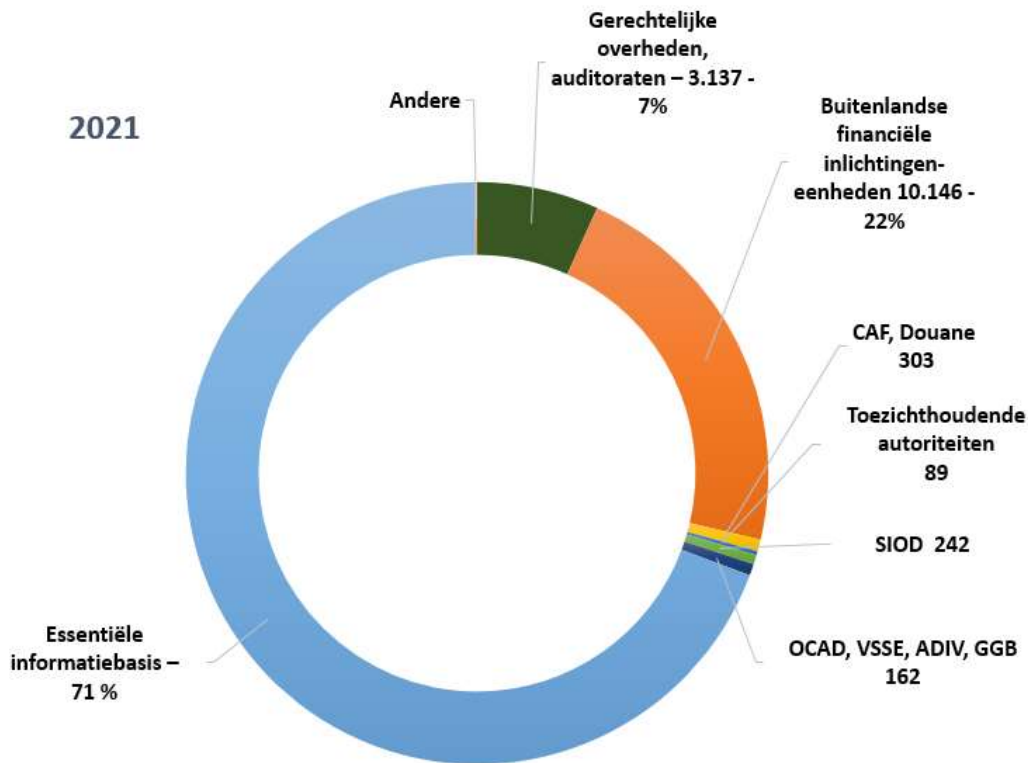
De overige ontvangen meldingen en informatie worden geanalyseerd en verrijkt en indien er ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme of financiering van proliferatie bestaan, dan meldt de CFI het resultaat van haar analyse door aan de gerechtelijke overheden (7%).

¹ Hierna de wet van 18 september 2017. Belgisch Staatsblad van 6 oktober 2017 - Kamer van volksvertegenwoordigers (www.dekamer.be) Stukken: 54-2566.

De CFI is ook verplicht informatie te delen met andere bevoegde autoriteiten op nationaal niveau, met de burgerlijke en militaire Belgische inlichtingendiensten, met het OCAD en met de toezichthoudende autoriteiten van de onderworpen entiteiten².

De CFI brengt overigens ook stelselmatig het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV) op de hoogte wanneer tegoeden van beduidende waarde, van welke aard ook, beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming.

De ontvangen informatie die niet kan worden geëxternaliseerd gaat echter niet verloren, deze informatie vormt immers een essentiële informatiebasis, die beschikbaar is voor strategische analyse, maar ook mocht nieuwe relevante informatie (politie-informatie, nieuwe gerechtelijke onderzoeken,...) het mogelijk maken om later een verband met witwassen van geld of financiering van terrorisme te leggen.

Een gedetailleerd overzicht van de statistieken 2021 wordt opgenomen in deel V.

² De dienst “Coördinatie Anti-Fraude (CAF)” van de FOD Financiën wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld dat afkomstig is van een strafbaar feit dat een weerslag kan hebben inzake ernstige fiscale fraude, al dan niet georganiseerd, de Algemene Administratie van Douane en Accijnzen wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van misdrijven waarvoor de Algemene Administratie van de Douane de strafvordering uitoefent, de toezichthoudende autoriteiten van onderworpen entiteiten en de FOD Economie wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld voortkomend uit een misdrijf waarvoor deze autoriteiten een opsporingsbevoegdheid hebben, de Sociale Inlichtingen- en Opsporingsdienst (SIOD) wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig uit een misdrijf dat een weerslag kan hebben inzake sociale fraude en de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensensmokkel of mensenhandel.

IV. TRENDS OP HET VLAK VAN WITWASSEN EN FINANCIERING VAN TERRORISME

Trends op het vlak van witwassen

1. Belangrijkste dreigingen

1.1. Handel in verdovende middelen

Vastgestelde trends

In 2021 werd net als de voorbije jaren opnieuw een recordhoeveelheid drugs in beslag genomen in België. Alleen al in de haven van Antwerpen werd meer dan 89 ton cocaïne onderschept, een sterke stijging tegenover 2020 (65 ton), dat ook al een recordjaar was. Ook in de rest van België werden in 2021 aanzienlijke grotere hoeveelheden cocaïne, cannabis, synthetische drugs en heroïne in beslag genomen dan de voorgaande jaren.

Deze spectaculaire stijging in inbeslagnames van drugs is deels een gevolg van de informatie die blootgelegd werd in het onderzoek naar Sky ECC, de Canadese aanbieder van een geëncrypteerd communicatienetwerk. Op basis van berichten uit Sky ECC werden in het hele land tientallen nieuwe drugsonderzoeken opgestart of konden lopende onderzoeken aangezwengeld worden.

De totale straatwaarde van de in 2021 in beslag genomen drugs alleen al bedraagt vlot meer dan 10 miljard EUR. Zelfs indien ervan uit gegaan wordt dat dankzij het kraken van de beveiligde communicatie binnen de criminele organisaties een groter deel van de totale handel onderschept werd, dan nog zijn de criminele geldstromen die uit drugshandel gegenereerd worden in België met miljarden EUR van een gigantische omvang.

Het feit dat deze enorme bedragen minstens ten dele ook via ons land witgewassen worden, maakt van het witwassen van geld afkomstig uit drugshandel al jaren één van de belangrijkste operationele en strategische prioriteiten van de CFI. De handel in drugs gaat bovendien vaak samen met andere aan witwassen onderliggende misdrijven zoals corruptie, fiscale en sociale fraude en georganiseerde misdaad. De cijfers over de doormelding van dossiers aan het parket wegens het witwassen van geld uit de handel in drugs - die in 2021 stabiel gebleven zijn tegenover 2020 - geven dan ook maar een gedeeltelijk beeld van de problematiek weer. De belangrijkste dossiers inzake drugshandel werden immers doorgemeld onder de noemer 'georganiseerde misdaad', omdat de criminele organisaties actief in de drugshandel een beroep deden op professionele witwasnetwerken. Het aantal en de bedragen van de dossiers waarin ernstige aanwijzingen vastgesteld werden van het witwassen van geld afkomstig uit georganiseerde misdaad is wel degelijk gestegen tegenover 2020.

Dossiers met betrekking tot tussenhandel

In grote lijnen stelt de CFI dan ook twee types dossiers vast waarbij geld witgewassen wordt afkomstig uit de handel in drugs. Ten eerste zijn er de dossiers die betrekking hebben op de tussenhandel of de rechtstreekse verkoop in België. Deze betrokkenen zijn gevestigd in ons land en wassen ook de opbrengsten van de handel wit via lokale activiteiten. De bedragen in de dossiers gaan tot 500.000 EUR op jaarbasis, waarbij deze opbrengsten via cashstortingen op rekeningen gestort worden.

Voor de kleinere dossiers gaat het om natuurlijke personen die cashstortingen doen die niet verklaard kunnen worden door officiële bronnen van inkomsten. In een aantal dossiers werd geld overgeschreven naar online-goksites, waarna de winsten uitbetaald werden op rekeningen van andere financiële instellingen, om op die manier een verklaring te geven voor de herkomst ervan.

Meestal wordt er echter gebruikgemaakt van vennootschappen in cash-intensieve sectoren, zodat de inkomsten uit de professionele activiteiten gemengd kunnen worden met de winst uit de drugshandel. De handel in (tweedehands-)voertuigen komt vaak terug. De waarde van duurdere tweedehandsvoertuigen is

niet altijd gemakkelijk objectief te bepalen. In Duitsland kunnen auto's ook nog altijd in cash aangekocht worden, zelfs voor grote bedragen.

Daarnaast is ook de horeca een sector die gevisieerd wordt door criminelen actief in de drugshandel. De grote faillissementsgolf en mogelijke uitverkoop aan het criminele milieu, waarvoor enigszins gevreesd werd als gevolg van de Covid-19-crisis, is, volgens de ervaring van de CFI, echter uitgebleven.

Verder wordt ook gebruikgemaakt van verschillende soorten handelszaken om geld wit te wassen uit drugshandel. De cashstortingen op de rekeningen van de vennootschap zijn dan niet in verhouding tot de vermoedelijke omzet. Ondanks verschillende acties in het verleden en blijven nachtwinkels frequent voorkomen bij witwasoperaties. Naast betrokkenheid bij drugshandel is er soms ook sprake van sociale- en fiscale fraude.

Tot slot zijn er in 2021 verschillende dossiers doorgemeld waarbij vastgoedtransacties een rol speelden en het geld hiervoor verband hield met cannabisplantages in woningen. Ofwel werd een pand aangekocht met het doel om er een plantage in onder te brengen, ofwel werden de inkomsten uit de kweek van cannabis gebruikt om te investeren in vastgoed. In beide gevallen waren het onregelmatigheden met betrekking tot de koop en het profiel van de betrokkenen die aanleiding gaven tot een initiële melding.

Dossiers met betrekking tot professionele witwasnetwerken

Een tweede soort dossiers is echter veel groter van omvang en kadert in de belangrijkste trend qua witwassen van de voorbije jaren. Het gaat om professionele witwasnetwerken die op internationale schaal opereren. Deze witwasnetwerken bieden hun financiële diensten aan voor verschillende criminele activiteiten zoals de exploitatie van illegale arbeid, oplichting, fiscale fraude maar dus ook en vooral voor handel in drugs. Ze maken gebruik van vennootschapsstructuren in verschillende landen die klaarstaan om de cashgelden te ontvangen, bijvoorbeeld uit drugshandel, maar via de compensatietechniek ook cash kunnen leveren, zoals voor de uitbetaling van zwartwerk. Aanvankelijk richtten deze netwerken zich vooral op sociale fraude in het Braziliaans-Portugees milieu, vandaar dat er dikwijls nog naar verwezen wordt als 'Braziliaanse filière'. Intussen zijn de netwerken geëvolueerd en hoewel de stromannen - zaakvoerders van de vennootschappen - nog vaak de Portugese of Braziliaanse nationaliteit hebben, zijn de activiteiten al lang niet meer beperkt tot witwassen van geld uit zwartwerk in de bouwsector.

De voorbije jaren bestond al het sterke vermoeden dat deze netwerken gebruikt werden om drugsgeld te verwerken, omwille van de enorme bedragen die circuleerden tussen de rekeningen van de vennootschappen. Informatie uit het onderzoek naar Sky ECC en het al eerder gekraakte gelijkaardige systeem Encrochat heeft dit vermoeden bevestigd. Er werden berichten onderschept waarin de rekeningnummers van de vennootschappen uit het witwasnetwerk werden uitgewisseld tussen personen die een sleutelrol speelden in de drugshandel. Deze band tussen de handel enerzijds en het witwassen anderzijds was voorheen moeilijk vast te leggen, aangezien er stevast gewerkt werd met stromannen voor de vennootschappen en de organisatoren van het witwassysteem nooit rechtstreeks betrokken waren bij de drugsoperaties zelf.

De bedragen in de dossiers die betrekking hebben op witwassen van drugshandel via professionele witwasnetwerken lopen in de tientallen miljoenen EUR.

De grote hoeveelheden cash worden deels rechtstreeks gebruikt voor de uitbetaling van zwartwerk, waarna het geld via overschrijving en valse facturen op de rekeningen in de keten van vennootschappen terecht komt. De wit te wassen bedragen zijn echter te groot om enkel via compensatie ingebracht te worden, zodat een deel ook in cash gespreid gestort wordt op de verschillende rekeningen van de talrijke betrokken vennootschappen. Hierna volgt een fase waarin de fondsen circuleren tussen de vennootschappen, waarbij valse facturen opnieuw dienen om de financiële stroom te verantwoorden. Sommige vennootschappen hebben echter wel degelijk reële activiteiten in de bouw, dienstverlening of (internationale) handel. In de laatste fase wordt het geld geïnvesteerd ten voordele van de opdrachtgever. Dit kan gebeuren in luxe- verbruiksgoederen zoals auto's, horloges of boten, maar ook in vastgoed of handelsgoederen. Om de oorsprong van het geld voor deze investeringen en de totale omvang ervan verder te verbergen worden de facturen voldaan door meerdere vennootschappen in het netwerk. In één dossier werd bijvoorbeeld een auto in Duitsland aangekocht door drie Belgische vennootschappen met

uiteenlopende activiteiten die elk een deel van de 80.000 EUR aankoopprijs betaalden, en in de overschrijving refereerden naar hetzelfde chassis- en factuurnummer.

Uitdagingen

De grote uitdagingen bij het opsporen van deze witwasnetwerken, die erin slagen de band tussen de criminele activiteiten en de opbrengsten ervan bijna volledig door te knippen, zijn de complexiteit en het internationale karakter van de operaties. Het gaat om honderden vennootschappen in een groot aantal landen, waarbij legale en illegale activiteiten gemengd worden en 'trade-based money-laundering' en fiscale fraude gebruikt worden om de criminele gelden nog bijkomend te laten renderen.

Internationale samenwerking is absoluut noodzakelijk om deze professionele witwasnetwerken op een efficiënte manier te kunnen aanpakken. Bepaalde landen vertonen vele kwetsbaarheden met betrekking tot twijfelachtige binnenkomende financiële stromen. Zo plaatste de FAG de Verenigde Arabische Emiraten onlangs op de lijst van landen waarvoor verhoogde waakzaamheid vereist is. De ervaring van de CFI toont niet enkel aan dat drugshandelaars een onderkomen in de Verenigde Arabische Emiraten vinden, ook bepaalde organisatoren van professionele witwasnetwerken zijn er gevestigd, in het bijzonder in Dubai.

Tot slot zal in de toekomst ook nauwgezet de evolutie inzake *virtual assets* opgevolgd worden bij de aanpak van witwassen uit drugshandel. Hoewel nog niet duidelijk zichtbaar in de dossiers zijn er aanwijzingen dat criminele organisaties actief in de drugshandel in Nederland en België zich richten op cryptomunten om een deel van de inkomsten wit te wassen. In Europa zijn de aanbieders van cryptomunten onderworpen aan het preventieve antiwitwassysteem, maar dit is niet overal het geval, of de regelgeving wordt weinig consequent toegepast. Het is daarom niet onwaarschijnlijk dat criminele organisaties cryptomunten zouden gebruiken om de betalingen naar de herkomstlanden van cocaïne uit te voeren en om de inkomsten uit de handel wit te wassen.

Ondernomen acties

Naast internationale samenwerking zet de CFI ook volop in op de samenwerking met de politie om de financiële aspecten van de drugshandel in België te analyseren en te vervolgen. Dit gebeurt zowel op operationeel vlak als op strategisch vlak, met de uitwisseling van informatie in concrete dossiers en in het kader van projecten gericht op de aanpak van drugshandel.

In 2021 werd de uitwisseling van informatie tussen de CFI en de politie in het kader van het onderzoek naar Sky ECC verder op punt gesteld. Voor de CFI is de input van de politie van zeer groot belang, omdat de onderzoeken zicht bieden op de belangrijkste spelers in België inzake georganiseerde misdaad en drugshandel. Door de financiële gegevens uit de meldingen te koppelen aan de belangrijkste betrokkenen in de onderzoeken kan de CFI bovendien het financiële luik van de criminele organisaties mee bloot leggen en op die manier met haar financiële expertise een waardevolle bijdrage leveren aan het onderzoek.

1.2. Georganiseerde misdaad, sociale fraude en ernstige fiscale fraude

Vastgestelde trends

Interactie tussen verschillende criminele netwerken

De verschillende vormen van criminele activiteiten waar criminele organisaties bij betrokken zijn maken deel uit van de bestanddelen van het begrip georganiseerde misdaad. Georganiseerde misdaad heeft vele facetten die via polycriminele activiteiten tot uiting komen.

Vele criminele groepen zijn steeds opportunistischer geworden en maken achtereenvolgens gebruik van andere misdrijven om hier operationeel voordeel uit te halen of meer winst te maken. Volgens het SOCTA-verslag 2021 dat door Europol³ werd gepubliceerd is het vermogen van criminele netwerken om zich aan veranderingen aan te passen een van de belangrijkste kenmerken van deze criminele netwerken. Dit werd duidelijk tijdens de COVID-19-pandemie, misdadigers hebben hun werkwijzen snel aan deze nooit geziene situatie aangepast.

Analyse van de dossiers die de CFI in verband met georganiseerde misdaad doormeldde toont aan dat het witgewassen geld uit polycriminele activiteiten voortkomt. Het afgelopen jaar bleek uit talrijke dossiers dat sociale fraude, ernstige fiscale fraude en georganiseerde misdaad steeds vaker als onderling samenhangende verschijnselen voorkomen.

In verschillende dossiers zijn goed georganiseerde (inter)nationale netwerken met vertakkingen naar de georganiseerde misdaad betrokken. Dit is erg verontrustend en de CFI stelt steeds vaker vast dat het aantal schermvennootschappen en stromannen toeneemt en de gebruikte schema's complexer worden. Er is een duidelijke wisselwerking tussen deze netwerken en netwerken van drugshandelaars, grote btw-carrousel of grootschalige oplichting. Daarnaast worden ook feiten van corruptie en de betrokkenheid van meldingsplichtige beroepen vastgesteld.

Tussenkomen van professionele witwasnetwerken

Het voorbije jaar werden er opnieuw meerdere professionele witwasnetwerken doorgemeld. Deze netwerken nemen toe in omvang en complexiteit:

Op het vlak van omvang wordt vastgesteld dat de betrokkenen volharden en veel rechtspersonen blijven oprichten of overnemen. Soms wordt er amper afgeweken van de initiële handelsbenaming. Dit fenomeen is op heden in verschillende vormen in alle rechtsgebieden te zien. Zo is een steeds vaker voorkomend fenomeen dat via éénzelfde rekening diverse betalingen aan het Belgisch Staatsblad gebeuren ter overname van vennootschappen waarbij de adressen worden verplaatst naar verschillende arrondissementen en waarin vervolgens stromannen worden aangesteld waarbij er zodus tussen deze entiteiten op het eerste gezicht geen link is.

Wat de complexiteit betreft dient opgemerkt te worden dat de betrokkenen diverse andere personen kunnen aansturen of dat zij deze personen verschillende modi operandi aanleren (soms personen die zelf aan het hoofd staan van een complexe structuur met tussenniveaus waardoor na het wegvallen van een schakel de organisatie operationeel kan blijven), betrokkenen vanuit één locatie het effectieve beheer op zich kunnen nemen van een groot aantal bankrekeningen die eigenlijk op naam staan van andere personen of vennootschappen alsook dat meerdere professionele witwasnetwerken elkaar vinden en zo de geldstroom via valse facturatie nog complexer maken. Bovendien is er ook het internationale aspect, met verschillende tegenpartijen in het buitenland die minstens deels beheerd worden door dezelfde professionele witwasnetwerken.

De organisaties komen uit verschillende criminele milieus, produceren soms zelf de valse identiteiten of documenten die kunnen worden gebruikt om bankrekeningen te openen en wassen gelden wit die uit verschillende misdaden voortkomen. Door gebruik te maken van verschillende vertakkingen van de organisatie tegelijk wordt de detectie bemoeilijkt en wordt de massa die zij in korte tijd kunnen verwerken groter. Meerdere schakels worden verdacht van btw-(carrousel)fraude en maken het voorwerp uit van onderzoeken bij de FOD Financiën.

Het investeren van de illegale gelden gebeurt onder meer in tweedehandswagens, drank en rookwaar. Gelet op de clandestiene handel in deze goederen wordt dan ook accijnsfraude vermoed. In die context kan opgemerkt worden dat er in verschillende doorgemelde dossiers van de CFI verschillende banden

³ Europol (2021), *European Union serious and organised crime threat assessment, A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime* [Dreigingsevaluatie van de Europese Unie van zware en georganiseerde criminaliteit, een corrumperende invloed: de inmenging en het ondermijnen van de Europese economie en maatschappij door georganiseerde misdaad], Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.

waren met nachtwinkels waardoor vermoed wordt dat die criminele organisaties belangen hebben in die zaken.

Opgemerkt kan worden dat de investeringsfase de laatste tijd steeds breder wordt waarbij onder meer zaken zoals jachten, vastgoed, speedboten tot zelfs papegaaien kunnen worden aangekocht. Waar al deze producten uiteindelijk terechtkomen en wie de afnemers en aldus klanten van de witwasnetwerken zijn is ook niet meer steeds duidelijk gezien de linken tussen beide vervagen. Deze rekeningen kunnen daarenboven ook worden gebruikt om betalingen uit te voeren betreffende de invoer / uitvoer van deze goederen zoals douanerechten.

Ondanks de ontmanteling van lagen blijven de witwasnetwerken operationeel waardoor het fenomeen zich diep in de maatschappij lijkt te hebben geïntegreerd.

Opvallende toename van meldingen met een fiscale inslag door de circulaire van de Nationale Bank van België (NBB)

De CFI ontving het voorbije jaar opvallend meer meldingen met een fiscale inslag. Een aantal meldingen verwezen naar de circulaire van de Nationale Bank van België (NBB).

Op 08/06/2021 bracht de NBB de circulaire “Verplichtingen tot waakzaamheid ten aanzien van repatriëringen van geldmiddelen uit het buitenland en inaanmerkingneming van de fiscale regularisatieprocedures bij de toepassing van de antiwitwaswet” uit. Die circulaire heeft als bedoeling de gelijke behandeling te bevorderen van alle Belgische financiële instellingen, te waarborgen dat die instellingen de risico's goed beheren en de voorspelbaarheid van de verdere acties van de NBB ten aanzien van de financiële instellingen die de vereiste procedure hebben gevolgd te vergroten.

De financiële instellingen geven gevolg aan de circulaire en voeren een interne audit uit, een zogenaamde look-backanalyse. Indien er geen redelijk bewijs voor de wettige oorsprong van de geldmiddelen en hun correcte fiscale behandeling kan worden aangeleverd, is de instelling verplicht een melding aan de CFI te verrichten. Hierbij is het wel van belang om op te merken dat de verzameling van informatie en de analyse ervan met de nodige zorgvuldigheid dient uitgevoerd te worden. De uiterste datum van de afronding van de interne audit is vastgelegd op 30 juni 2022.

Bewustmaking van de politiediensten en de gerechtelijke instanties inzake polycriminele witwasplatformen

De CFI heeft meteen na vorig jaar de bewustmaking van de politiediensten en de gerechtelijke instanties verdergezet inzake de netwerken die in de voornaamste filières werden opgespoord met als doel de georganiseerde aard te benadrukken van criminele netwerken die als polycriminele witwasplatformen optreden.

Er werden verschillende initiatieven opgestart om de samenwerking tussen de CFI en de politiediensten en de gerechtelijke instanties te versterken, zowel voor de operationele behandeling van dossiers als voor de strategische analyse van de vastgestelde werkwijzen.

In samenwerking met de CFI en de centrale diensten van de gerechtelijke politie coördineert het federaal parket de strafvordering en het inlichtingenbeheer in verband met het polycriminele fenomeen van de 'Braziliaanse filières'.

Meer spontane uitwisselingen met een fiscale inslag

De CFI ontvangt ook meer spontane informatie met een fiscale inslag van buitenlandse tegenhangers. Deze inlichtingen bevatten een interessante kijk op buitenlandse financiële producten, opvallende fiscale gedragingen en investeringen doorheen de tijd die de CFI toelaten om gerichte analyses uit te voeren. Deze analyses kunnen leiden tot doormeldingen van verslagen van onderzoek aan de bevoegde parketten, in combinatie met het meedelen van pertinente inlichtingen aan de FOD Financiën.

Meer uitwisselingen van inlichtingen met de FOD Financiën

De toename van meldingen met een fiscale inslag zorgt voor meer doormeldingen die op hun beurt zorgen voor meer uitwisselingen van pertinente inlichtingen met de FOD Financiën, via de dienst Coördinatie Anti-Fraude (CAF). In 2021 werden er maar liefst 268 fiches uitgewisseld⁴. De CFI ontvangt feedback waaruit blijkt dat deze inlichtingen tot mooie resultaten leiden.

Er worden snelle pertinente inlichtingen overgemaakt aan de FOD Financiën indien deze voortvloeien uit een doorgemeld verslag van onderzoek dat verband houdt met 'Braziliaanse filières' en waarin werd beslist tot een blokkering van het saldo van de tegoeden.

Actieplan voor fraudebestrijding: automatische raadpleging van de fiscale gegevens

In juni 2021 lanceerde Minister van Financiën Vincent Van Peteghem als voorzitter van het College voor de strijd tegen de sociale en fiscale fraude een actieplan met 29 punten. Het actieplan kwam er snel na de heropstart van het college. In dit kader zijn er verschillende projecten uitgewerkt die het gecoördineerde fraudebeleid van de regering versterken. Deze projecten hebben betrekking op meerdere departementen.

Eén van die projecten betreft de digitalisering tot het opvragen van bijkomende inlichtingen bij administratieve diensten door de CFI. De CFI is bevoegd om (overeenkomstig artikel 81 van de wet van 18 september 2017) alle bijkomende inlichtingen op te vragen die zij nuttig acht voor de vervulling van haar opdracht onder andere bij de FOD Financiën, waaronder het recht om te vragen of een betrokkene in een witwasdossier desgevallend (ongunstig) bij de belastingautoriteiten bekend is. Het nakijken van fiscale voorgaanden van een betrokkene gebeurt momenteel manueel.

Het project van de CFI heeft tot doel te onderzoeken op welke wijze en in welke mate deze controle geautomatiseerd zou kunnen worden (de gegevensbank van de FOD Financiën automatisch raadplegen). Het doel van de twee diensten die aan dit project deelnemen is om snel tot een betere onderlinge informatie-uitwisseling te komen. Het wettelijk kader dat de CFI in staat stelt informatie aan de FOD Financiën te vragen en de FOD Financiën in staat stelt deze informatie te verstrekken bestaat reeds en hoeft niet te worden aangepast. De IT-instrumenten zijn eveneens beschikbaar.

Sinds juli 2021 werkt de CFI met lijsten van betrokkenen die werden verrijkt door de FOD Financiën. Het automatiseren van de uitwisseling zal beide partijen in staat stellen doeltreffender te werken en witwassen en ernstige fiscale fraude doeltreffender te bestrijden.

1.3. Corruptie

Vastgestelde trends

De CFI heeft in 2021 twaalf nieuwe dossiers naar de parketten doorgemeld waarin corruptie of verduistering door personen die een openbare functie uitoefenen als voornaamste onderliggende misdrijven van witwassen werden aangeduid. Dat cijfer lag in dezelfde lijn als in 2020. Ook de bronnen van de meldingen vervat in die dossiers (categorieën melders) waren nagenoeg dezelfde als vorig jaar. Kredietinstellingen hadden daarin opnieuw het grootste aandeel.

De analyse van de dossiers witwassen⁵ heeft uitgewezen dat die dossiers betrekking hadden op belangrijke figuren uit de politieke, diplomatieke, financiële en zakelijke wereld. Zo handelden verschillende dossiers over personen met een prominente publieke functie in België of het buitenland (PEP) of een

⁴ Voor meer informatie zie het deel statistieken de fiscale statistieken betreffende de relevante informatie die door de CFI werd doorgemeld aan de dienst Coördinatie Anti-Fraude (CAF) krachtens artikel 83, 2, vijfde lid van de antiwitwaswet van 18 september 2017.

⁵ Twee van de twaalf dossiers betroffen pogingen tot het witwassen van geld voortkomend uit corruptie.

partner van zo'n politiek prominente persoon⁶ en stonden in andere dossiers personen met nauwe banden met langzittende machthebbers in Afrika centraal.

Een bijkomende vaststelling was dat nagenoeg alle betrokkenen onderwerp waren van actueel internationaal journalistiek onderzoek naar verdenkingen van grootschalige verduistering van overheidsmiddelen of in mediaberichtgeving aan corruptie, verduistering en politiek-financiële schandalen werden gelinkt.

De verdachte verrichtingen in de vermelde dossiers bestonden uit meervoudige transacties, voornamelijk internationale overschrijvingen, onder andere uit landen die als landen met een hoog risico op corruptie binnen de publieke sector worden beschouwd. Vermeldenswaard is dat het totaal van de verdachte verrichtingen per dossier veelal hoger lag dan 1 miljoen euro. In de helft van de dossiers met transnationaal karakter werden veelvouden van dat bedrag witgewassen, maar die verrichtingen strekten zich soms over een langere periode uit (5 jaar en meer). Verder valt te noteren dat de verdachte verrichtingen of - activiteiten zich in twee gevallen in een pre-electorale context (parlements- en/of presidentsverkiezingen) situeerden.

De toegepaste witwastechieken varieerden in complexiteit, maar waren duidelijk meer geavanceerd in de dossiers met een internationale dimensie. Uit de analyse is onder meer gebleken dat corrupte buitenlandse PEP zich van vennootschappen en rekeningen in eigen land of daarbuiten bedienden om publieke middelen hun land uit te sluizen en de oorsprong en bestemming van die geldstromen te versluieren en een beroep deden op derde partijen (familieleden en naaste geassocieerden⁷) om onrechtmatig verkregen tegoeden wit te wassen. Daarnaast is ook vastgesteld dat een buitenlandse betrokkene een internationale constructie had opgezet om te verhullen dat hij de uiteindelijke begunstigde van een dubieus miljoenencontract met een buitenlandse overheidsinstantie was en dat de derdenrekening van een juridische dienstverlener als doorgeefluik werd gebruikt.

De illegaal verworven middelen of voordelen voortvloeiend uit corrupte praktijken in strategische bedrijfssectoren werden in diverse gevallen gedeeltelijk via vastgoed in België witgewassen. De gehanteerde methoden omvatten niet-transparante eigendom van bedrijfstvastgoed, aankoop van residentieel luxevastgoed, financiering van renovaties en verbouwingen en aflossingen van hypothecaire leningen.

Voorts werden aankopen van andere waardevolle goederen (zoals sieraden) en diverse uitgaven (aanschaf luxeproducten, afrekening kredietkaarten, ...) waargenomen.

Zoals gebruikelijk heeft de CFI tijdens de analyse van de dossiers inlichtingen opgevraagd bij politiediensten, gerechtelijke overheden en onderworpen entiteiten en databanken geraadpleegd waartoe ze rechtstreekse toegang heeft, waaronder het Centraal register van uiteindelijke begunstigten (UBO-register) en het Centraal Aanspreekpunt (CAP) van rekeningen en financiële contracten.

De CFI heeft in een paar gevallen FIE's uit de Egmontgroep gecontacteerd⁸ om de werkelijke eigenaars van buitenlandse rechtspersonen te achterhalen of om een zicht te krijgen op de oorsprong van tegoeden die naar België werden overgeschreven. In een casus inzake een betrokkene die commerciële activiteiten uitoefende in een land met een FIE die nog geen lid is van de Egmontgroep heeft de CFI via de Belgische burgerlijke inlichtingen- en veiligheidsdienst relevante gegevens over die persoon verkregen.

Tot slot kan nog worden opgemerkt dat de CFI haar bevoegdheid om zich tegen de uitvoering van een verrichting te verzetten een aantal keren heeft uitgeoefend.

⁶ De lijst van de functies die door België als prominente publieke functies worden gekwalificeerd, is terug te vinden in bijlage IV bij de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten.

⁷ Beide begrippen worden gedefinieerd in artikel 4, 29° van de antiwitwaswet.

⁸ Het ging om FIE's uit de regio's Europa, Afrika en het Midden-Oosten.

Globale context

Corruptie vormt sinds enkele jaren een prioritair thema binnen de activiteiten van de CFI. De aandacht voor het onderwerp komt niet alleen tot uiting in het operationele beleid van de CFI (behandeling van meldingen en uitwisseling van informatie met andere FIE's), maar ook in een aantal strategische keuzes van de FIE.

Zo heeft de CFI in 2021 meegewerkt aan een project van de Egmontgroep over de rol van FIE's bij de bestrijding van het witwassen van geld voortkomend uit corruptie in de context van de COVID-19-pandemie. Het projectrapport, dat nog niet publiek toegankelijk is⁹, bevat een momentopname van de corruptiegerelateerde risico's die tijdens het eerste jaar van de pandemie in rechtsgebieden van FIE's uit de Egmontgroep werden vastgesteld, de inspanningen die FIE's hebben geleverd om de uitdagingen die uit de noodsituatie voortvloeiden het hoofd te bieden en een aantal succesvolle praktijken bij de aanpak van corruptiegerelateerde misdrijven.

De CFI heeft meermaals overleg met de Europese aanklager en de gedelegeerde Europese aanklagers voor België gehad om mogelijke synergieën en doeltreffende samenwerkingsvormen tussen de CFI en het Europees Openbaar Ministerie (EOM) te bespreken¹⁰. De resultaten van die besprekingen zullen in de werkprocessen van de CFI worden doorgevoerd.

De CFI heeft, als lid van de Belgische delegatie, ook de reguliere vergaderingen van de OESO werkgroep corruptie bijgewoond en de besprekingen in verband met de herziening van de anticorruptie-aanbeveling gevolgd. De tekst van de herziene Aanbeveling¹¹, die eind november 2021 door de OESO is aangenomen, is het resultaat van consensus. Desalniettemin verwelkomt de CFI het feit dat FIE's nu ook uitdrukkelijk als partners in de bestrijding van buitenlandse omkoping worden vermeld¹².

Het belang van internationale samenwerking en versterkte samenwerking tussen bevoegde autoriteiten (waaronder FIE's) op het gebied van corruptiebestrijding werd ook erkend in de politieke verklaring over de bestrijding van corruptie die tijdens een speciale zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in juni 2021 is aangenomen.

Die politieke verklaring was overigens richtinggevend voor het anticorruptie-actieplan 2022-2024 dat enkele maanden later door de G20 werd goedgekeurd¹³. Het plan en de overkoepelende beginselen in verband met corruptie gerelateerd aan georganiseerde misdaad¹⁴, de aanpak van corruptie in sport¹⁵ en het voorkomen en tegengaan van corruptie in tijden van noodsituaties¹⁶ bevatten nieuwe afspraken op het vlak van antiwitwassen - onder andere met betrekking tot de rol van poortwachters, audit en compliance - en transparantie over de uiteindelijke belanghebbenden van rechtspersonen en juridische constructies.

⁹ The Role of FIU in Combating the Laundering of Corruption Proceeds (within the COVID-19 Context)

¹⁰ Ter herinnering: het EOM is het onafhankelijk orgaan van de Unie dat belast is met onderzoek naar en vervolging van strafbare feiten die de financiële belangen van de EU schaden - waaronder fraude bij openbare aanbestedingen, verduistering door ambtenaren van de Unie, corruptie en witwassen - en haar operationele activiteiten in juni 2021 heeft aangevat.

¹¹ 2021 OECD Recommendation for Further Combating Bribery of Foreign Public Officials in International Business Transactions. De Aanbeveling vormt een aanvulling op het Verdrag ter bestrijding van omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties (OECD Anti-Bribery Convention), dat partijen bij het Verdrag verplicht om personen en bedrijven aansprakelijk te stellen voor omkoping van buitenlandse ambtenaren bij internationale zakelijke transacties.

¹² De Aanbeveling stimuleert een alomvattende aanpak van buitenlandse omkoping via nieuwe maatregelen om het bewustzijn van en de opsporing door belangrijke overheidsinstanties (inclusief FIE's) te bevorderen. De Aanbeveling moedigt ook de uitwisseling van financiële inlichtingen tussen FIE's als aanvullende vorm van internationale gegevensuitwisseling aan.

Zoals de CFI blijft benadrukken, spelen FIE's ook een onmiskenbare rol in de procedure inzake de ontneming van vermogensbestanddelen en met name op het vlak van opsporing, bevrozing en inbeslagname van activa.

¹³ G20 Anti-Corruption Plan 2022-2024.

¹⁴ G20 High-Level Principles on Corruption related to Organized Crime.

¹⁵ G20 High-Level Principles on Tackling Corruption in Sport.

¹⁶ G20 High-Level Principles on Preventing and Combating Corruption in Emergencies.

De *G20 Anti-Corruption Working Group* heeft verder aangegeven haar samenwerking met de Egmontgroep te zullen intensiveren. De toekomst zal uitwijzen hoe dit concreet zal worden toegepast.

1.4. Oplichting

Vastgestelde trends

Verveelvoudiging van verschillende vormen van oplichting en nieuwe witwaskanalen

Oplichting is al vele jaren in talrijke doorgemelde dossiers het onderliggende misdrijf dat de CFI het vaakst vaststelt in dossiers. Het doel blijft dan wel ongewijzigd, deze oplichters innoveren voortdurend en gaan op zoek naar nieuwe opportuniteiten en passen meerdere varianten van oplichtingspraktijken toe. In de loop der jaren hebben weinig ingewikkelde vormen van oplichting plaatsgemaakt voor meer ingewikkelde vormen van oplichting: oplichting met frauduleuze overschrijvingen, CEO-fraude, oplichting met niet-gereguleerde tradingsites, aanbiedingen om in diamanten te beleggen, platformen voor handel in cryptovaluta,...

De enorme groei van dit verschijnsel, dat in grote mate samenhangt met de toenemende digitalisering van de maatschappij, wordt ook vastgesteld door andere diensten die bevoegd zijn om oplichting te bestrijden, zoals de FOD Economie, de politie en het parket. Ook de FSMA stelt dit vast: in 2021 had 40% van de meldingen aan de FSMA betrekking op frauduleuze online-tradingplatformen die handel in binaire opties, CFD's, forex-producten maar ook cryptoactiva aanbieden. Dit is een stijging van 53% in vergelijking met 2020¹⁷.

De netwerken gedijen ook dankzij nieuwe beroepen die met cybercriminaliteit samenhangen en verband houden met het begrip "Cybercrime as a Service", zoals het doorverkopen van persoonlijke informatie of allerhande malware zoals gijzelsoftware en professionele netwerken die geldezels rekruteren. Al deze diensten zijn onderdelen die, zodra ze worden samengelegd, het plegen van vrij ingewikkelde maar erg winstgevende vormen van oplichting vergemakkelijken.

Het systeem berust voor witwasdoeleinden vaak op de rol die geldezels spelen, met als doel een veelheid aan stappen in het witwasproces toe te voegen waardoor oplichters, die meestal in het buitenland gevestigd zijn, op de achtergrond van de verrichtingen kunnen blijven. Het geld wordt via de rekeningen van geldezels ofwel in contanten opgenomen (en vervolgens via *money remittance* naar het buitenland verzonden), ofwel rechtstreeks naar het buitenland overgemaakt.

Omdat financiële instellingen nu waakzamer zijn ten aanzien van oplichting gaan oplichters actief op zoek naar alternatieve witwaskanalen. Zo maken ze gebruik van cryptoactiva en betalingen op rekeningen bij betalingsdienstaanbieders of neobanken.

Algemeen toont onze analyse aan dat georganiseerde netwerken niet enkel vaker tussenkomen bij de uitvoering van oplichting maar ook bij de witwasverrichtingen die hierop volgen. Bij oplichting zijn steeds grotere bedragen betrokken en bij witwasverrichtingen komen in toenemende mate professionele witwasnetwerken tussen die op internationale schaal handelen. Deze netwerken passen witwasschema's toe met compensatie en het gebruik van doorsluisrekeningen op naam van schermvennootschappen.

Uitdagingen

De evolutie die het internationale betalingsverkeer de laatste jaren heeft doorgemaakt en die veel voordelen opgeleverd heeft voor de consumenten, heeft het tegelijkertijd ook moeilijker gemaakt voor onderzoeksdiensten om het spoor van het geld te volgen bij misdrijven onderliggend aan witwassen, zoals oplichting. Het internationale, virtuele karakter en de snelheid waarmee rekeningen geopend en transacties uitgevoerd kunnen worden, speelt criminelen dikwijls in de kaart. Voor FIE's en andere financiële onderzoeksdiensten wordt het steeds moeilijker om snel tegoeden of rekeningen geografisch te lokaliseren.

¹⁷ <https://www.fsma.be/nl/news/53-procent-meer-meldingen-over-frauduleuze-onlinetradingplatformen>

Een recent voorbeeld van deze problematiek is het toegenomen gebruik van virtuele bankrekeningen of 'Virtual IBANs (vIBANs)'. Virtual IBANs zijn als rubriek gekoppeld aan een 'klassieke' bankrekening (International Bank Account Number of IBAN) en hebben dezelfde rekeningstructuur, maar kunnen worden uitgegeven door financiële instellingen - meestal Payment Service Providers - die geen banklicentie hebben. Eén IBAN bij een bank kan gebruikt worden als 'moederrekening' voor talrijke vIBANs bij Payment Service Providers, die deze rekeningen op hun beurt aanbieden aan hun klanten.

Virtual IBANs worden vaak gebruikt voor het debiteurenbeheer op internationaal vlak, omdat ze toelaten betalingen te ontvangen per geografische zone of munt. Door de snelle uitgifte en het internationale karakter zijn ze echter ook aantrekkelijk voor criminelen. Het watervalstelsel bij uitgifte maakt het voor onderzoeksdiensten moeilijker om te achterhalen wie de uiteindelijke begunstigde van een rekening is en waar die rekening 'fysiek' gevestigd is. Doorgedreven internationale samenwerking en een duidelijk wettelijk kader zijn nodig om te vermijden dat de snelle evolutie in het betalingsverkeer kansen biedt aan criminele organisaties.

Samenwerking met het "Fraud Team" op het vlak van oplichting

Om verschillende vormen van oplichting, onder andere uit cybercriminaliteit, doeltreffender te bestrijden werkt de CFI samen met het "Fraud Team". Deze gespecialiseerde cel werd opgericht op initiatief van het parket te Brussel en brengt, naast de CFI, de federale gerechtelijke politie, de lokale politie, de banken, de FSMA en Febelfin samen. In dit verband werd een overleg over geldezels georganiseerd om dit verschijnsel actief aan te pakken.

2. Evolutie van de technieken

2.1. Virtuele activa

De CFI volgt het verschijnsel van virtuele munten en de risico's van hun gebruik in verrichtingen voor het witwassen van geld en de financiering van terrorisme al verschillende jaren van nabij.

De komst van de wet van 20 juli 2020¹⁸ heeft ervoor gezorgd dat aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta en aanbieders van bewaarportemonnees gevestigd op het Belgische grondgebied aan het toepassingsgebied van de wet van 18 september 2017 onderworpen zijn.

Daarenboven zijn alle ATM's die op het Belgische grondgebied geïnstalleerd zijn en het mogelijk maken tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta te wisselen sinds de wet van 1 februari 2022¹⁹ aan de AML/CFT-wet onderworpen. Bovendien is het aanbieders die onder het recht van een land buiten de Europese Economische Ruimte vallen verboden om op Belgisch grondgebied diensten met betrekking tot virtuele activa aan te bieden, tenzij ze een dochteronderneming in België of in een andere lidstaat van de Europese Unie oprichten.

De regels en de voorwaarden voor de inschrijving / het toezicht bij de FSMA van deze verschillende entiteiten in de cryptosector die aan de wet van 18 september 2017 onderworpen zijn werden begin dit jaar²⁰ vastgelegd.

Dankzij de invoering van dit wettelijk kader zal de CFI vanaf 1 mei 2022 meldingen van deze spelers kunnen ontvangen, hen vragen kunnen stellen en bijkomende informatie voor haar analyse kunnen ontvangen.

¹⁸ Overeenkomstig artikel 5, § 1, 14°/1 en 14°/2

¹⁹ Wet tot wijziging van de wet van 18 september 2017 tot voorkoming van het witwassen van geld en de financiering van terrorisme en tot beperking van het gebruik van contanten om bepalingen in te voeren rond het statuut van en het toezicht op aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta en aanbieders van bewaarportemonnees.

²⁰ Koninklijk besluit van 8 februari 2022 over het statuut van en het toezicht op aanbieders van diensten voor het wisselen tussen virtuele valuta en fiduciaire valuta en aanbieders van bewaarportemonnees.

Een innoverende sector

Door de technische ontwikkelingen op het gebied van virtuele munten en de toenemende technische mogelijkheden van verschillende criminele en terroristische organisaties is het essentieel om goed te begrijpen welk misbruik uit het gebruik van virtuele munten kan voortvloeien zodat overheidsinstanties op gepaste wijze kunnen reageren.

De ervaring van de CFI inzake de bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme in verband met virtuele munten is tegenwoordig enerzijds gebaseerd op meldingen ontvangen van andere onderworpen entiteiten zoals kredietinstellingen. Deze ontvangen meldingen bevatten verdachte verrichtingen waarbij virtuele munten worden gebruikt. Als onderdeel van spontane informatie-uitwisseling van buitenlandse financiële inlichtingeneenheden ontvangt de CFI anderzijds ook informatie met betrekking tot meldingen door buitenlandse wisselplatformen.

Gelet op de bijzondere kenmerken van de sector van virtuele munten en de voortdurende ontwikkeling van de sector, meer bepaald met *Non-Fungible Tokens* (NFT's) en ook gedecentraliseerde financiering (DeFi), blijft de CFI haar expertise uitbreiden en blijft ze bijzonder waakzaam voor de risico's van virtuele activa die met witwassen van geld en financiering van terrorisme verband houden. Een dialoog met nieuwe spelers in de financiële wereld is essentieel. Deze spelers innoveren maar er doet zich ook een breuk voor met de wereld zoals we die kennen. Het is ook belangrijk te erkennen dat een er in België een innoverende sector die zich met virtuele valuta bezighoudt is ontstaan.

De CFI zal haar samenwerking met de FSMA, die werd aangeduid als controleoverheid van deze entiteiten die in de toekomst aan de antiwitwaswet zullen worden onderworpen, versterken, alsook met andere partners om zo voortdurend op de hoogte te blijven van de uitdagingen die met de wereld van cryptomunten verband houden. Hiertoe worden er ontmoetingen met de openbare sector en de private sector georganiseerd via het AML-platform²¹. Dit platform maakt het mogelijk informatie en expertise uit te wisselen met betrekking tot ontwikkelingen, trends, nieuwe risico's, mechanismen en typologieën met betrekking tot de bestrijding van het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens die op nationaal, Europees en internationaal vlak werden vastgesteld en die nuttig zijn om hun respectieve taken doeltreffend en correct uit te voeren.

Een wereld zonder grenzen

Gelet op de internationale en grensoverschrijdende aard van virtuele munten kan de bestrijding tegen het gebruik ervan voor het witwassen van geld en terrorismefinanciering niet op nationaal niveau worden gevoerd. Er moet gekozen worden voor een gecoördineerde aanpak op internationaal vlak worden gekozen. De afgelopen jaren is er op internationaal niveau aanzienlijke vooruitgang geboekt om de sector van virtuele munten te reguleren. Er ontstond een wereldwijde consensus over de behoefte om de sector van virtuele munten te reguleren om het witwassen van geld en de financiering van terrorisme te bestrijden.

In de Europese Unie is steeds meer controle op de financiële stromen die met virtuele activa verband houden. In juni 2019 werd een eerste belangrijke stap inzake regelgeving gezet door het bijwerken van de aanbevelingen van de FAG met betrekking tot de verwerking van wereldwijde crypto-uitwisselingen die vergelijkbaar is met de verrichtingen van traditionele financiële instellingen. Met de vijfde antiwitwasrichtlijn is de Europese Unie, minstens ten dele, de aanbevelingen van de FAG gevolgd. Na de omzetting van deze richtlijn zijn België en de andere lidstaten op goede weg om het anonieme gebruik van virtuele valuta tegen te gaan. De onderliggende technologie van virtuele valuta evolueert echter zeer snel en het zou een illusie

²¹ Het platform, dat in 2021 werd opgericht om het witwassen van geld, de financiering van terrorisme en de financiering van de proliferatie van massavernietigingswapens te bestrijden, is een publiek-private samenwerking tussen de Algemene Administratie van de Thesaurie, de Cel voor financiële informatieverwerking, de Nationale Bank van België, de Autoriteit voor Financiële Diensten en Markten, de Belgische federatie van de financiële sector en de Beroepsvereniging van verzekeringsondernemingen. Bovendien kunnen vertegenwoordigers van andere openbare of particuliere instellingen of betrokken deskundigen ook worden uitgenodigd om aan vergaderingen deel te nemen, presentaties te geven of een bijdrage aan lopende besprekingen te leveren.

zijn te denken dat de huidige Europese regelgeving, die zich richt op het wisselen tussen zogenaamde vertrouwensmunten en virtuele munten, een afdoende oplossing biedt. De regelgevers zullen de verschillende technologische evoluties van de sector van virtuele valuta moeten blijven volgen. Er blijven belangrijke verschillen bestaan tussen de klassieke bankensector en die van de virtuele munten. Om doeltreffend te kunnen zijn moet specifieke regelgeving voor deze sector worden ingevoerd.

Om regelgevingsarbitrage tussen lidstaten te vermijden heeft de Europese Commissie in september 2020 een volledig pakket van wetgevingsvoorstellen goedgekeurd. De Commissie heeft in dit verband nieuwe Europese wetgeving inzake cryptoactiva voorgesteld: *Markets in Crypto-Assets Regulation*²² (MiCA). Deze nieuwe wetgeving is een verordening en zal niet enkel van toepassing zijn op entiteiten die virtuele munten uitgeven maar ook op bedrijven die diensten rond deze cryptoactiva aanbieden, zoals de bedrijven die digitale portefeuilles uitgeven en het wisselen van virtuele munten. De Europese Commissie streeft ernaar dat MiCA in 2024²³ in werking treedt.

Risico's in verband met witwassen/financiering van terrorisme

Door hun gemeenschappelijke expertise hebben de financiële inlichtingeneenheden van Oostenrijk, Denemarken, Frankrijk, Nederland, Luxemburg en België verschillende gevallen kunnen opsporen waar cryptoactiva als middel voor witwassen en financiering van terrorisme werden gebruikt.

De samenwerking tussen deze financiële inlichtingeneenheden en de nationale wetshandhavinginstanties hebben talrijke inbreuken aan het licht gebracht zoals de financiering van terrorisme, fiscale fraude, onlinefraude, frauduleuze beleggingen, fraude die in groep wordt georganiseerd, frauduleuze inbraak in een informatiesysteem of handel in illegale producten of inhoud.

2.2. Professionele witwassers

De uitbreiding van het toepassingsgebied van witwassen, de omvang van de bedragen die ermee gemoeid zijn en de toename van het toezicht op het wettige financiële stelsel hebben ertoe geleid dat steeds meer criminele organisaties het witwassen van geld uitbesteden aan gespecialiseerde professionals, wat een professionalisering van witwassers tot gevolg heeft.

Het is een activiteit op zich geworden, professionele witwassers komen als dienstverleners voor derden tussen. Het wit te wassen geld komt voort uit meerdere en diverse criminele activiteiten. Er zijn professionals met diverse en complementaire specialiteiten aan het werk die hun diensten aan criminele groepen aanbieden.

Analyse van de dossiers toont aan dat een deel van de betrokken professionele witwassers beoefenaars van financiële of niet-financiële beroepen zijn en laat zien hoe deze professionals hun diensten en adviesverlening aan criminelen aanbieden, onder meer zodat ze over vennootschappen beschikken om hun illegale activiteiten uit te oefenen en/of geld voortkomend uit deze activiteiten wit te wassen.

Het afgelopen jaar bracht de CFI de betrokken toezichthoudende autoriteiten meermaals op de hoogte met het oog op de toepassing van eventuele sancties wanneer de entiteiten die bij deze autoriteiten zijn ingeschreven voorkwamen als betrokkenen in dossiers die door de CFI werden doorgemeld.

Een toenemend aantal dossiers toont aan dat er professionele witwasnetwerken betrokken zijn. In ruil voor commissies zorgen deze netwerken ervoor dat het vuile geld wordt samengebracht, ze zorgen voor het transport ervan, ze verplaatsen het geld van schermvennootschappen naar offshore-rekeningen, ze verplaatsen het met behulp van de compensatietechniek via polycriminele witwasplatformen, waardoor bij elke stap de schakels van de witwasketen onduidelijker worden. Elke bijkomende schakel is bedoeld om sporen uit te wissen totdat het vrijwel onmogelijk wordt om de criminele oorsprong van het geld te

²² Voorstel voor een verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende markten in cryptoactiva en tot wijziging van Richtlijn (EU) 2019/1937, Brussel, september 2020.

²³ Het Europees parlement heeft op 14 maart laatstleden over de meest recente versie van de tekst van de Europese "MiCA"-verordening gestemd.

achterhalen. In geval van een ingewikkelde criminele economie is deze werkwijze bedoeld om te verhinderen dat de opbrengsten van misdrijven kunnen worden opgespoord.

Professionele witwassers zijn geen lid van de groepen die voor de onderliggende misdrijven verantwoordelijk zijn en nemen hier ook niet aan deel. Het is dan ook een bijzondere uitdaging om ze te identificeren.

Uit verschillende dossiers blijkt dat deze professionele witwassers vennootschappen oprichten die als witwasplatformen optreden. Deze vennootschappen treden op als tussenpersoon, ze stellen enerzijds contanten ter beschikking van criminelen die nood hebben aan contant geld en anderzijds bezorgen ze het geld via het bankstelsel aan criminelen die van hun contanten af willen geraken. Deze witwasvennootschappen maken het zo mogelijk om gelijktijdig geld voortkomend uit verschillende illegale onderliggende activiteiten wit te wassen²⁴.

Professionele witwassers worden niet enkel gebruikt om de herkomst van het geld te verhullen maar ook om witwasverrichtingen van begin tot eind uit te voeren, tot de laatste fase van witwasproces: investering. Ze investeren nadien meer bepaald in onroerend goed en in andere rechtmatige activa zoals auto's.

Typologische casus: professionele witwassers en investering van het geld in onroerend goed

1. De Belgische vennootschap A is werkzaam in de bouwsector. De bankrekening van de vennootschap ontvangt grote bedragen van verschillende vennootschappen met een rekening in België en in een buurland.

De zaakvoerder van vennootschap A beheerde verschillende vennootschappen die de afgelopen jaren failliet zijn gegaan. Vennootschap A, die sinds kort onder zijn leiding staat, lijkt een schermvennootschap te zijn: naast het feit dat de bankrekening van de vennootschap als doorsluisrekening wordt gebruikt, komt deze vennootschap bovendien niet alle fiscale verplichtingen na.

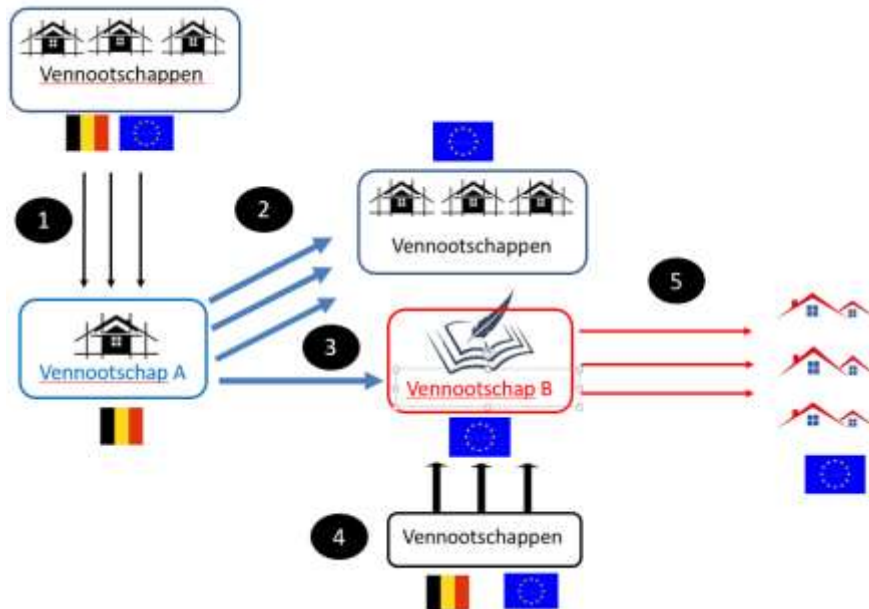
2. Dit geld wordt vervolgens gebruikt voor overschrijvingen naar talloze tegenpartijen (voornamelijk vennootschappen) met een rekening in talrijke Europese landen.
3. Vennootschap B is een opvallende tegenpartij wegens het grote bedrag dat naar deze vennootschap wordt overgeschreven (meer dan een miljoen EUR) in een land in Zuid-Europa.

Volgens informatie verkregen van een buitenlandse tegenhanger is vennootschap B een advocatenkantoor in de onroerendgoedsector in Zuid-Europa en als tussenpersoon handelt bij de aankoop van onroerende goederen in het buitenland voor rekening van derden. Deze vennootschap is er op ongunstige wijze betrokken in dossiers inzake onroerendgoedtransacties waarbij wordt witgewassen.

4. De CFI stelt overigens vast dat dit advocatenkantoor als tegenpartij voorkomt in verschillende dossiers die de afgelopen maanden werden doorgemeld aan de gerechtelijke overheden wegens verschillende soorten misdrijven (voornamelijk sociale fraude en ernstige fiscale fraude in de bouw- en schoonmaaksector).
5. Vennootschap A en het advocatenkantoor worden gebruikt als onderdeel van een witwasschema met compensatie waarbij verdachte verrichtingen van rekeningen van vennootschappen in de bouwsector worden uitgevoerd. Vennootschap A en de zaakvoerder treden op als professionele witwassers, ze brengen geld voortkomend uit allerhande illegale activiteiten samen en verplaatsen dit geld vervolgens

²⁴ De overschrijvingen door deze witwasplatformen worden vaak uitgevoerd naar groothandels in verbruiksgoederen of in- en uitvoerbedrijven. Hierbij kan dit geld worden gebruikt om allerhande goederen te betalen, voor rekening van criminelen die aanvankelijk contant geld hadden overhandigd. Deze goederen kunnen vervolgens worden verkocht met behulp van *Trade-Base Money Laundering*-technieken. Met deze techniek worden de mogelijkheden en rechtmatigheid van (internationale) handel misbruikt om illegaal geld onder het mom van handelsverrichtingen te verhullen en te verplaatsen. Naast stromen naar Azië stelt de CFI ook verbanden met de Verenigde Arabische Emiraten vast, in het bijzonder met Dubai.

naar het buitenland, voornamelijk naar het advocatenkantoor. Het advocatenkantoor maakt het dan voor de opdrachtgevers van de verrichtingen mogelijk onroerende goederen in Zuid-Europa aan te kopen.

Al deze elementen wijzen op het resultaat van het witwassen van geld voortkomend uit verschillende criminele activiteiten door het samenbrengen van geld via de rekening van een schermvennootschap, wat het eenvoudiger maakt om onroerende goederen in het buitenland te kopen via een advocatenkantoor dat aan het witwasschema deelneemt.

Verschillende criminelen met illegale activiteiten in België en in een buurland hebben zo van deze professionele witwasstructuur gebruikgemaakt om onroerende goederen te kopen. Het dossier wijst op de complexiteit en de omvang van het systeem dat door de betrokkenen werd opgezet: witwassen op internationale schaal, gebruik van professionele witwassers, het witgewassen geld wordt geïnvesteerd via de aankoop van onroerende goederen voor rekening van derden, er worden grote bedragen witgewassen en er zijn een groot aantal Belgische en buitenlandse vennootschappen die van dit systeem gebruikmaken.

De CFI heeft het dossier aan de gerechtelijke overheden doorgemeld wegens ernstige aanwijzingen van witwassen van geld voortkomend uit georganiseerde misdaad en/of illegale handel in verdovende middelen en/of illegale handel in goederen en koopwaren. Aangezien een deel van het witwassen dat in het dossier werd vastgesteld via de aankoop van onroerende goederen in het buitenland gebeurde waren er mogelijkheden voor de gerechtelijke overheden om deze goederen eventueel in beslag te nemen.

2.3. Misbruik van vennootschapsstructuren

De CFI stelt vast dat vennootschappen in een stijgend aantal doorgemelde dossiers een centrale rol spelen als vehikels voor witwassen. In de dossiers die verband houden met zogenaamde Braziliaanse netwerken wordt een reeks vennootschappen opgericht met de bedoeling sociale fraude en ernstige fiscale fraude te plegen en worden ze als lege vennootschappen voor witwasdoeleinden gebruikt. Verschillende dossiers waaruit banden met georganiseerde misdaad blijken tonen aan dat vennootschappen de rol van polycriminele witwasplatformen vervullen. Per dossier zijn vaak bedragen van miljoenen EUR gemoeid.

Verschillende bronnen, zowel nationale als internationale, bevestigen deze trend. Europol stelde onlangs in het verslag SOCTA 2021²⁵ dat het gebruik van vennootschapsstructuren een kernelement van georganiseerde misdaad in Europa is. Bedrijfsstructuren zoals vennootschappen worden gebruikt om vrijwel alle soorten van criminele activiteiten te vergemakkelijken die een impact op de EU hebben. Criminelen oefenen rechtstreeks de controle uit of infiltreren in rechtmatige bedrijfsstructuren om zo hun criminele activiteiten te vergemakkelijken.

De CFI voerde het afgelopen jaar een strategische analyse uit over het misbruik van vennootschapsstructuren voor witwasdoeleinden. Deze analyse toont aan dat vennootschappen voornamelijk voorkomen in verrichtingen die verband houden met sociale fraude (Braziliaanse netwerken, detacheringsfraude, ...), ernstige fiscale fraude (btw-carrousel fraude en andere ernstige fiscale fraude), georganiseerde misdaad (polycriminele netwerken) en oplichting. Wat de risicovolle sectoren betreft toont de ervaring van de CFI aan dat vennootschappen met veel kasmiddelen vaak worden gebruikt om illegale opbrengsten te verplaatsen en wit te wassen, alsook vennootschappen in sectoren die als witwasgevoelig bekendstaan zoals de bouwsector, de industriële schoonmaaksector, de transportsector en de horecasector.

In doorgemelde dossiers worden verscheidene witwastechnieken vastgesteld, die eenvoudig of veeleer complex van aard kunnen zijn: gebruik van vennootschappen waar veel contanten omgaan die als dekmantel dienen, tussenkomst van vennootschappen die als geldezels optreden, verhullen van de uiteindelijke begunstigde, betrokkenheid in witwasschema's met behulp van compensatie of handel, betrokkenheid van polycriminele witwasplatformen en het gebruik van professionele witwassers.

Deze technieken worden vaak onderling gecombineerd en sluiten elkaar absoluut niet uit. In dit verband spelen lege vennootschappen in vele dossiers tegenwoordig een belangrijke rol als vehikel voor witwassen. Deze vennootschappen worden gewoonlijk slechts voor een beperkte periode gebruikt, gedurende de tijd die nodig is om frauduleuze verrichtingen uit te voeren. Deze vennootschappen worden met fiscale en sociale schulden achtergelaten tot ze failliet gaan. Ze worden vervolgens door nieuwe structuren vervangen om zo het systeem te bestendigen.

Om ervoor te zorgen dat deze fraudesystemen vroegtijdig worden opgespoord kan de analyse van rekeninghistorieken bepaalde verdachte elementen blootleggen die de aandacht trekken. Bij de analyse van rekeninghistorieken van vennootschapsrekeningen merken we betalingen naar notariskantoren of het Belgisch Staatsblad op. Deze betalingen verwijzen naar ondernemingsnummers van vennootschappen in oprichting of vennootschappen die werden overgenomen. Deze vennootschappen zouden deel kunnen uitmaken van eenzelfde witwasnetwerk en binnenkort voor illegale doeleinden worden gebruikt.

Financiële instellingen zouden meer aandacht moeten besteden aan betalingen aan het Belgisch Staatsblad of notarissen wanneer ze worden uitgevoerd voor rekening van nieuwe vennootschap met rekeningen van derde vennootschappen, zonder officiële band met deze vennootschappen of van rekeningen van derde natuurlijke personen, die de feitelijke zaakvoerders van lege vennootschappen zijn.

Notarissen, aangezien ze bij de oprichting van vennootschappen tussenkomen, alsook aanbieders van bedrijfsdiensten spelen tot slot een belangrijke rol bij het opsporen van de oprichting of het gebruik van vennootschappen voor het uitvoeren van criminele activiteiten en/of het witwassen van geld voortkomend uit criminele activiteiten.

²⁵ Europol (2021), *European Union serious and organised crime threat assessment, A corrupting influence: the infiltration and undermining of Europe's economy and society by organised crime* [Dreigingsevaluatie van de Europese Unie van zware en georganiseerde criminaliteit, een corrumperende invloed: de inmenging en het ondermijnen van de Europese economie en maatschappij door georganiseerde misdaad], Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.

“Meer dan 80% van de criminele netwerken die in de EU actief zijn gebruiken rechtmatige vennootschapsstructuren voor hun criminele activiteiten. Ongeveer de helft van de criminele netwerken richten hun eigen legale vennootschapsstructuren op of infiltreren in bedrijven op hoog niveau.”

3. Internationale trends

Het aanpassingsvermogen van misdadigers mag niet worden onderschat. Hun werkwijzen evolueren voortdurend en men moet rekening houden met trends die op internationaal vlak worden vastgesteld om deze verschijnselen op nationaal vlak zo goed mogelijk aan te pakken.

In dit verband neemt de CFI actief deel aan de activiteiten van de Financiële Actiegroep (FAG) en de Egmontgroep voor het opsporen en analyseren van trends, methodes en risico's op het gebied van witwassen van geld en financiering van terrorisme.

Milieucriminaliteit en migrantensmokkel zijn twee onderwerpen die recent door de FAG en de Egmontgroep werden bestudeerd.

3.1. Milieucriminaliteit

Milieucriminaliteit heeft betrekking op verscheidene misdrijven gaande van ontginning van en illegale handel in bossen en mineralen tot illegale houtkap en handel in afval.

Zoals de FAG vermeldt in het verslag dat in 2021²⁶ werd gepubliceerd, is milieucriminaliteit een erg winstgevende onderneming, die jaarlijks enorme winsten voortkomend uit misdrijven voortbrengt. De aard van de milieumisdrijven met "weinig risico, veel opbrengst" zorgt voor een zekere en winstgevende inkomstenbron voor criminelen. Deze misdrijven werken ook corruptie in de hand en gaan samen met talrijke andere ernstige en georganiseerde misdrijven zoals ernstige fiscale fraude of handel in verdovende middelen.

Dit verslag bouwt voort op de conclusies van het verslag van de FAG uit 2020 over witwassen en de illegale handel in wilde dieren en planten²⁷ en toont aan dat criminelen enorme winsten maken door schermvennootschappen te gebruiken om -legale en illegale- goederen en betalingen te vermengen aan het begin van de leveringsketen van grondstoffen.

Milieucriminaliteit is een onderwerp dat nationale belangen overstijgt. Het werk van de FAG, waar de CFI toe bijgedragen heeft, toont aan dat criminelen de opbrengst van deze misdrijven in alle streken verbergen, ook in landen zonder nationale natuurlijke hulpbronnen.

De private sector heeft in dit verband ook een belangrijke rol te spelen in de opsporing van financiële stromen die uit milieucriminaliteit voortkomen. De studie van de FAG vermeldt beste praktijken en risico-indicatoren om de financiële en niet-financiële sectoren te helpen om mogelijke gevallen op te sporen.

In recente dossiers van de politie en de CFI werd de link tussen drugshandel en goud meermaals vastgesteld. Bij huiszoeken in het drugsmilieu vindt de politie naast cash ook vaak goudstaven. De CFI op haar beurt ziet goud opduiken in dossiers waar het compensatiemechanisme gebruikt wordt om geld wit te wassen, waarbij criminele organisaties die zich bezighouden met drugsmokkel voor hun cash gecompenseerd worden met goud.

Verder dook de problematiek van witwassen via goudhandel ook op in andere actuele typologische analyses van de CFI. De analyse over de rol van Dubai in internationale witwassystemen wees op de rol die goud kan spelen om waarde internationaal te verplaatsen via TBML, en ook uit de recente 'FinCEN-Files' bleek goud bij *correspondent banking* gelinkt te worden aan grootschalige fiscale fraude.

²⁶ FAG, *Money Laundering from Environmental Crime* [Witwassen van geld voortkomend uit milieucriminaliteit], 2021. Het verslag van de FAG vermeldt de methodes die criminelen gebruiken om opbrengsten van milieucriminaliteit wit te wassen maar ook de hulpmiddelen die overheden en de private sector kunnen gebruiken om deze activiteiten een halt toe te roepen. Wanneer ze correct worden toegepast vormen de aanbevelingen van de FAG doeltreffende instrumenten om deze illegale financiële stromen te bestrijden.

²⁷ FAG, *Money Laundering and the Illegal Wildlife Trade* [Witwassen en de illegale handel in wilde dieren en planten], 2020.

Bovendien stelde de FAG in het project over 'wildlife trafficking' ook vast dat goud als betalingsmiddel circuleert bij criminele organisaties die zich richten op deze vorm van smokkel. De inkomsten uit de illegale delving van goud vormen in deze conflictgebieden dikwijls de bron voor gewapende confrontaties en vergroten de macht van criminele of extremistische organisaties.

Omdat de goudhandel momenteel een transversaal element lijkt te zijn in verschillende witwasproblematieken waar de CFI mee geconfronteerd wordt, zal de CFI een analyse wijden aan dit onderwerp om op die manier een aantal van de hoger aangehaalde hypothesen te toetsen.

Naar aanleiding van een aantal ophefmakende strafzaken in de Antwerpse goud- en diamanthandel werd begin 2021 een interdisciplinaire samenwerking opgezet rond malafide detailhandel in sieraden en diamant. Het overleg - Midas genaamd - coördineert inspanningen van politie en sociale inspectiediensten met respect voor het eigen werkingskader en doelstellingen van elke dienst. De CFI neemt eveneens deel aan dit overleg.

3.2. Migrantensmokkel

Als gevolg van verschillende migratiecrisisen is migrantensmokkel een van de misdrijven geworden waarvan de winstgevendheid de afgelopen jaren het sterkst is toegenomen. Het gaat voornamelijk om smokkelaars die, in ruil voor soms grote sommen geld, mensensmokkel organiseren.

Netwerken van mensensmokkel zijn soms eenvoudig (met een beperkt aantal betrokkenen) maar kunnen ook erg complex zijn (die zo ingewikkeld en georganiseerd zijn dat ze als echte criminele organisaties kunnen worden beschouwd). Naargelang de mate van complexiteit van de netwerken worden er verschillende witwasmethodes gebruikt om geld in de wettige economie in te brengen, te verplaatsen en te investeren.

De verrichtingen die worden vastgesteld in de dossiers die de CFI aan de gerechtelijke overheden doormeldde zijn doorgaans geldovermakingen (*money remittance*), vaak van en naar regio's die bekendstaan als plekken op migratieroutes die migranten doorkruisen om West-Europa te bereiken.

In andere gevallen stellen we vast dat er rechtmatige bedrijven worden gebruikt die onder leiding staan van smokkelaars of hun naasten (zoals klein- of groothandels, voedingswinkels, reisbureaus, transportbedrijven, internettoegangspunten of nachtwinkels) en gedurende de hele reisweg worden gebruikt om de faciliterende activiteiten van de netwerken te ondersteunen, meer bepaald door logistieke steun te bieden. Ze kunnen ook worden gebruikt om de opbrengsten van misdrijven wit te wassen en hun inkomsten een schijn van rechtmatigheid te geven. Uit deze dossiers blijkt dat betrokkenen hun handelsactiviteiten vaak als dekmantel gebruiken voor illegale activiteiten die met clandestiene immigratienetwerken verband houden. Ook al kan de aard van de handelsactiviteiten die deze vennootschappen uitoefenen een verklaring vormen voor stortingen in contacten is het waarschijnlijk dat, gelet op de politie-informatie, de verrichtingen minstens ten dele opbrengsten zijn die uit migrantensmokkel voortkomen.

De gemaakte winsten worden geïnvesteerd in onroerende goederen, goederen van grote waarde en in rechtmatige bedrijven, zowel in de landen van oorsprong als in de landen van bestemming²⁸.

Criminele netwerken gedijen dankzij de grote vraag naar de diensten van smokkelaars en de geringe pakkans. Migrantensmokkel is een punt van internationale bezorgdheid. De FAG heeft, als onderdeel van haar werk inzake trends, een typologische studie²⁹ aan het onderwerp gewijd en de CFI heeft hieraan meegewerkt. Het resultaat ervan heeft tot doel een internationaal perspectief op dit onderwerp te bieden,

²⁸ Europol (2021), *European Migrant Smuggling Centre - 5th Annual Report* [Europees Centrum tegen migrantensmokkel - Vijfde jaarverslag], Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.

²⁹ FAG, *ML/TF Risks Arising from Migrant Smuggling* [Risico's op het gebied van witwassen en financiering van terrorisme die voortvloeien uit migrantensmokkel], 2022.

typologieën over de gebruikte witwasmethodes te verstrekken en de private sector³⁰ hiervan bewust te maken.

Het blijft moeilijk om financiële stromen voortkomend uit migrantensmokkel op te sporen. Het veelvuldige gebruik van contant geld, het vermijden van de formele banksector en het gebruik van niet-officiële methodes buiten het bankstelsel om zoals “hawala” zijn belemmeringen. Volgens het verslag van de FAG zijn er nog andere moeilijkheden zoals het gebruik van cryptoactiva en van professionele witwasnetwerken.

Tot slot, zoals benadrukt door Europol³¹, is een van de belangrijkste wijzigingen van de werkwijzen van smokkelaars het wijdverbreide gebruik van digitale diensten en hulpmiddelen, zoals sociale media en mobiele toepassingen voor de rekrutering, (versleutelde) communicatie, het delen van foto's en video's van (valse) documenten maar ook voor het overmaken van geld.

Trends financiering van terrorisme

Vastgestelde trends

De dalende trend van de laatste jaren in het aantal doorgemelde dossiers wegens ernstige aanwijzingen van de financiering van terrorisme heeft zich ook in 2021 verder doorgezet. De bedragen in de doormeldingen zijn eveneens beperkt. Ondanks deze relatief lage cijfers zijn er toch een aantal opvallende gemeenschappelijke elementen die terugkomen uit de analyse van de dossiers. Deze elementen hebben enerzijds betrekking op de manier van geldoverdracht of de technieken die gebruikt worden om financiële stromen te verbergen, en anderzijds op de gemeenschappelijke thematiek in de dossiers.

Nieuwe betaalsystemen

Eerst en vooral werd vastgesteld dat - net zoals bij het witwassen van geld - voor de financiering van terroristische doeleinden in toenemende mate gebruik gemaakt wordt van 'nieuwe' online betaalsystemen aangeboden door 'neobanken', Payment Service Providers (PSP's) of Virtual Asset Service Providers (VASP's). Het internationale karakter en de snelheid waarmee rekeningen geopend worden en transacties kunnen uitgevoerd worden, stelt de FIE's voor nieuwe uitdagingen. Dit is zeker ook het geval bij de financiële aanpak van terrorisme, aangezien de bedragen kleiner zijn dan in de witwasdossiers. De impact van terrorismefinanciering kan echter zelfs bij kleinere bedragen zeer groot zijn. De 'Risk-Based Approach' van neobanken en PSP's is over het algemeen sterk gebaseerd op de absolute grootte van de bedragen en komt - meer nog dan bij witwassen - onder druk te staan bij de aanpak van mogelijke financiering van terrorisme.

Deels is de overgang naar online-betaalsystemen ook een gevolg van een zekere 'de-risking' politiek bij de traditionele banken. In de sector zijn zowel grote als kleine spelers minder en minder bereid om een risico te nemen. Hierdoor worden vaak rekeningen van risicovolle klanten zonder meer afgesloten. Dit maakt niet alleen het werk van de FIE's en de inlichtingendiensten moeilijker, maar drijft deze personen ook naar online neobanken, vaak gevestigd in het buitenland. Het financiële spoor in eigen land stopt op die manier en wordt bemoeilijkt om verder op te pikken.

Rechts-extremisme

Een tweede vaststelling in de dossiers die de CFI in 2021 behandelde is de band met rechts-extremisme. Al in 2020 was een duidelijke stijging merkbaar van dossiers over dit onderwerp, een trend die zich in 2021 enkel verder zette. In België en bij uitbreiding in Europa wint rechts-extremisme aan belang en aan zichtbaarheid. Het gaat om personen en groeperingen die zich, eenvoudig gezegd, baseren op racisme,

³⁰ FAG, *Money Laundering and Terrorist Financing Risks Arising from Migrant Smuggling: The role of the private sector in detection and prevention* [Risico's op het gebied van witwassen en financiering van terrorisme die voortvloeien uit migrantensmokkel: De rol van de private sector inzake opsporing en preventie], maart 2022.

³¹ Europol (2021), *European Migrant Smuggling Centre - 5th Annual Report* [Europees Centrum tegen migrantensmokkel - Vijfde jaarverslag], Bureau voor publicaties van de Europese Unie, Luxemburg.

nationalisme en totalitarisme. Met de Alt-right bewegingen in de Verenigde Staten, het identitaire discours van meer en meer politieke partijen en ultraconservatieve, al dan niet politieke stromingen in Rusland en Oost-Europa wordt het rechts-extremisme in België en West-Europa echter ingewikkelder te beschrijven, te analyseren en te bestrijden dan 20 jaar geleden. Ook bij rechts-extremisme wordt het financiële onderzoek almaar moeilijker door het toenemende gebruik van cryptovaluta, crypto exchangeplatformen, Payment Service Providers en neobanken die online en vaak internationaal opereren.

Meermaals werd in de dossiers vastgesteld dat bepaalde extreemrechtse organisaties financieel in verband staan met buitenlandse tegenhangers. Ook was te zien dat organisaties met moderne werkwijzen en een heel goed begrip van sociale media hun financiering sterk zagen stijgen de voorbije jaren. Bij natuurlijke personen met rechts-extremistisch gedachtegoed werd bij financiële analyses regelmatig vastgesteld dat er aankopen werden uitgevoerd bij buitenlandse webshops die zich uitsluitend richten op personen binnen deze strekking. Vaak afhankelijk van de leeftijd van de betrokkene verschilt dit van klassieke nazisymbolen en items die verwijzen naar de Noorse mythologie tot erg modern uitzienende kledij en gadgets.

Uitdagingen

Wat de hierboven vermelde problematiek en de beschreven dossiers gemeen hebben, is de vaststelling dat FIE's gelijke tred moeten houden met de snelle technologische ontwikkelingen op financieel vlak en werkwijzen dienen bij te sturen zodat er adequaat kan worden gereageerd. Het is veel eenvoudiger geworden om bankrekeningen te openen bij neobanken in het buitenland en snel internationale transacties uit te voeren, een mogelijkheid die enkele jaren geleden niet bestond. Geldstromen verlopen steeds vaker in moeilijker te traceren cryptovaluta en worden geregeld versluist naar in het buitenland gevestigde crypto- exchangeplatformen. Alleen door een regulering van deze nieuwe spelers, een snelle uitwisseling van dit soort informatie met het land van oorsprong of woonplaats en de beschikbaarheid van de gepaste analysetools kan een compleet beeld worden gevormd van een betrokkene en is een adequate conclusie mogelijk. Meer dan ooit zijn de financiële grenzen aan het vervagen en zal het succes van de strijd tegen witwassen en de financiering van terrorisme afhangen van een geïntegreerde en overkoepelende aanpak.

Om de problematiek van het rechts-extremisme aan te pakken is een nauwe geïntegreerde samenwerking met parket, politie en inlichtingendiensten nodig. Op deze manier kan een gefundeerde inschatting gemaakt worden over de mogelijke gewelddadige aard van de personen en organisaties waardoor bepaalde verdachte financiële transacties beschouwd dienen te worden als financiering van terrorisme.

In een aantal van deze dossiers was een doorgedreven samenwerking met buitenlandse FIE's eveneens van groot belang. Onder andere bij de tussenkomst van buitenlandse neobanken of crypto exchangeplatformen zijn FIE's volledig afhankelijk van de goede onderlinge samenwerking. Vaak gaat het meer om 'financiering van radicalisme' dan om financiering van terrorisme. Dit onderscheid tussen extremisme/radicalisme en terrorisme vergt van de FIE's en andere partnerdiensten een aangepaste aanpak.

Ondernomen acties

Alleen door een nauwgezette en geïntegreerde opvolging en aanpak van personen en entiteiten met rechts-extremistische ideologieën, kan getracht worden om te vermijden dat sommigen onder hen evolueren richting gewelddadig rechts-extremisme of rechts-extremistisch terrorisme. In België bestaat er via art. 83, §2, lid 1, 4° in de antiwitwaswetgeving de mogelijkheid om financiële informatie m.b.t. de bestrijding van het radicaliseringsproces, van terrorisme, de financiering van terrorisme en de witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden te delen met de inlichtingendiensten en OCAD. Daar waar de Belgische wetgever radicalisme en extremisme niet heeft weerhouden als onderliggende criminaliteitsvorm op basis waarvan een dossier door CFI kan worden overgemaakt aan de gerechtelijke diensten, heeft CFI wel de mogelijkheid om alle informatie hieromtrent te delen met de inlichtingendiensten VSSE en ADIV en het OCAD. Deze mogelijkheid werd door CFI de afgelopen jaren zeer uitvoerig gebruikt en onderlijnt haar preventieve waarde. In 2021 heeft de CFI op deze manier 18 informatierapporten inzake rechts extremisme meegedeeld aan de inlichtingendiensten en het OCAD.

Deze samenwerking leidt tot meer gerichte analyses en een directere communicatiestroom. Zo kunnen de verrichtingen van bepaalde personen, die zowel bij de politie als bij de CFI onder de radar wisten te blijven, toch in verband gebracht worden met financiering van rechts extremisme.

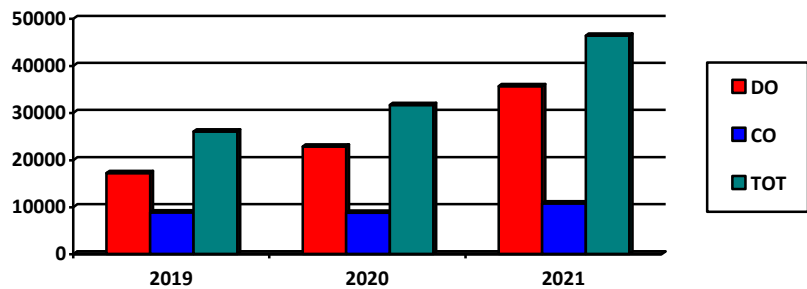
V. INFORMATIESYSTEEM

1. KERNCIJFERS

1.1. Meldingen aan de CFI en nieuw geopende dossiers

De CFI ontving in 2021 in totaal 46.330 meldingen of mededelingen van informatie die werden gegroepeerd in 35.605 nieuwe zaken en 10.725 aanvullende mededelingen van informatie in zaken die eerder werden geopend.

	2019	2020	2021
Totaal aantal (TOT)	25.991	31.605	46.330
Nieuwe zaken (DO)	17.166	22.823	35.605
Aanvullende informatie (CO)	8.825	8.782	10.725

Deze meldingen worden per categorie van onderworpen entiteit onderverdeeld in punt 2 hieronder.

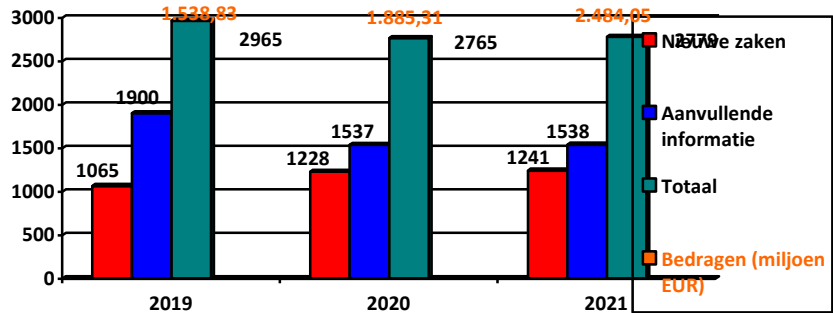
1.2. Doormeldingen aan de gerechtelijke overheden

Indien de CFI beschikt over ernstige aanwijzingen van witwassen, financiering van terrorisme of financiering van proliferatie meldt ze de resultaten van haar analyse door aan de Procureur des Konings of de federale procureur. Indien er nadien aanvullende informatie (inzake nieuwe verrichtingen) aan de CFI wordt gemeld dan brengt de CFI de Procureur des Konings of de federale procureur hiervan op de hoogte.

De CFI moet eveneens een afschrift van haar verslag doormelden aan de arbeidsauditeur wanneer de doormelding aan de Procureur des Konings of de federale procureur informatie bevat betreffende het witwassen van geld afkomstig van mensenhandel, mensensmokkel of sociale fraude³².

	2019	2020	2021
Procureur des Konings of de federale procureur			
- Nieuwe zaken (aantal)	1.065	1.228	1.241
- Meegedeelde bedragen	1.158,66	1.636,49	2.336,95
- Aanvullende informatie (aantal)	1.900	1.537	1.538
- Meegedeelde aanvullende informatie	380,17	248,82	147,10
(Bedragen in miljoen EUR)			
Aantal kopieën aan de Arbeidsauditoraten	227	137	358

³² Artikel 83 van de wet van 18 september 2017

Wanneer een dossier aan de gerechtelijke overheden wordt doorgemeld dan moet de CFI in een aantal gevallen ook nuttige informatie uit haar doormeldingsverslagen meedelen aan een aantal administratieve autoriteiten opgesomd in artikel 83 van de wet van 18 september 2017 (cf. 4.2.).

1.3. Verzetten door de CFI

De wet van 18 september 2017 (artikel 80) stelt de CFI in staat wanneer de CFI gevat wordt door een melding van een vermoeden of informatie overeenkomstig artikel 79 van de wet (dus ook in het kader van een verzoek om bijstand van een buitenlandse FIE) zich te verzetten tegen de uitvoering van een verrichting aangekondigd door een onderworpen entiteit, maar ook tegen de uitvoering van elke verrichting die hierop betrekking heeft. De CFI bepaalt op welke verrichtingen en rekeningen deze maatregel betrekking heeft.

De CFI verzette zich in 2021 44 maal tegen de uitvoering van een verrichting voor een totaalbedrag van 7,04 miljoen EUR.

	2019	2020	2021
Aantal verzetten	26	33	44
Totaalbedrag verzetten ⁽¹⁾	3,77	30,58	7,04

⁽¹⁾ Bedragen in miljoen EUR.

Ter herinnering, de CFI brengt ook het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring (COIV) op de hoogte wanneer bedragen of tegoeden van beduidende waarde beschikbaar zijn voor een mogelijke gerechtelijke inbeslagneming (cf. 4.2.). De CFI verzet zich niet noodzakelijkerwijs tegen of blokkeert deze bedragen of deze tegoeden niet. Ze doet dit enkel indien er aanwijzingen zijn dat ze aan mogelijke inbeslagnemingen en rechtszaken zouden kunnen worden onttrokken.

2. MELDACTIVITEIT

2.1. Meldingen

	2019	2020	2021	% 2021
Kredietinstellingen	11.237	17.678	21.624	46,67
Betalingsinstellingen	5.814	6.263	16.016	34,57
Notarissen	1.239	1.177	1.214	2,62
Vennootschap van publiek recht bpost	1.470	897	1.082	2,34
Instellingen voor elektronisch geld	90	654	774	1,67
Levensverzekeringsondernemingen	308	661	749	1,61
Instellingen voor hypothecair krediet	83	166	671	1,45
Externe accountants, externe belastingconsulenten, externe erkende boekhouders, externe erkende boekhouders-fiscalisten	248	254	314	0,68
Nationale Bank van België	456	197	273	0,59
Kansspelinrichtingen	396	157	191	0,41
Ondernemingen voor consumentenkrediet	132	151	119	0,26
Bedrijfsrevisoren	73	38	86	0,19
Vastgoedmakelaars	52	37	48	0,10
Beursvennootschappen	49	33	39	0,08
Gerechtsdeurwaarders	44	24	27	0,06
Wisselkantoren	117	106	23	0,05
Dienstenverleners aan vennootschappen	2	27	19	0,04
Leasingondernemingen	2	19	20	0,04
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	2	70	10	0,02
Koninklijke Belgische Voetbalbond	-	-	10	0,02
Advocaten	11	17	8	0,02
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER	0	6	9	0,02
Verzekeringsbemiddelaars	4	5	6	0,02
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	3	7	0,02
Voetbalclubs	-	-	4	0,01
Handelaren in diamant	15	4	5	0,01
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	1	3	0	-
Bijkantoren in België van levensverzekeringsondernemingen in de EU	1	0	0	-
Centrale effectenbewaarinstellingen	0	0	0	-
Bewakingsondernemingen	0	0	2	-
Marktondernemingen	0	0	0	-
Betalingsinstellingen die kredietkaarten beheren	0	0	0	-
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-

Onafhankelijke financiële planners	0	0	1	-
Alternatieve financieringsplatformen	0	0	0	-
Beleggingsvennootschappen in schuldvorderingen	0	0	0	-
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	0	0	0	-
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging	0	0	0	-
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER	0	0	0	-
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	0	-
Totaal	21.846	28.649	43.351	93,61

2.2. Verzoeken om inlichtingen van buitenlandse meldpunten

	2019	2020	2021	% 2021
Buitenlandse meldpunten	1.463	1.003	1.494	3,23

2.3. Mededelingen aan de CFI door andere bevoegde autoriteiten

	2019	2020	2021	% 2021
Douane en Accijnzen ⁽¹⁾	1.794	1.076	632	1,46
Dienst voorafgaande beslissingen in fiscale zaken ⁽²⁾	665	604	489	1,13
FOD Financiën	29	50	37	0,09
Vlaamse belastingdienst ⁽²⁾	44	36	32	0,07
FOD Economie	68	26	19	0,04
Veiligheid van de Staat	8	16	9	0,02
Algemene Dienst Inlichting en Veiligheid	-	2	4	0,01
Curatoren in een faillissement en voorlopige bewindvoerders	8	2	2	-
Informatie- en Adviescentrum inzake de schadelijke sektarische organisaties	1	2	1	-
(Federale en gewestelijke) sociale inspectie	-	6	-	-
OCAD	3	2	-	-
Federaal parket	12	1	-	-
Penitentiaire inrichtingen	1	1	-	-
Totaal	2.633	1.824	1.225	2,64

(1) Omvat de aangiften van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen overeenkomstig Verordening (EG) nr. 1889/2005 van 26 oktober 2005 en vanaf 2 juni 2021 van Verordening (EU) 2018/1672 van het Europees Parlement en de Raad van 23 oktober 2018 betreffende de controle van liquide middelen die de Unie binnenkomen of verlaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 1889/2005 en het KB van 26 januari 2014 houdende maatregelen ter controle van het grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen.

(2) Omvat de fiscale regularisatieattesten die deze diensten aan de CFI hebben meegedeeld.

De Europese Commissie ontwikkelde in 2021 een computertoepassing die de douane in staat stelt de aangiften van grensoverschrijdend verkeer van liquide middelen centraal via een gemeenschappelijke gegevensbank mee te delen die de FIE's kunnen raadplegen. De daling van het aantal mededelingen door de douane en accijnzen in 2021 is dus louter technisch van aard.

2.4. Mededelingen aan de CFI door controleoverheden, toezichhoudende of tuchtoverheden

	2019	2020	2021	% 2021
FSMA	28	114	179	0,39
ITAA ³³	-	-	57	0,13
FOD Economie (diamantairs)	17	12	5	-
Nationale Kamer van Notarissen			1	-
NBB	1	1	-	-
Kansspelcommissie	1	1	-	-
IAB	2	3	-	-
Totaal	49	131	242	0,52
ALGEMEEN TOTAAL (2.1 - 2.4)	25.991	31.605	46.330	100

³³ Ontstaan uit de fusie van de twee instituten van accountants en belastingconsulenten (IAB en BIBF).

3. INTERNATIONALE SAMENWERKING

De CFI bevroeg ook dit jaar stelselmatig het buitenland en ontving meerdere verzoeken van buitenlandse tegenhangers in Europese of derde landen. De statistieken met betrekking tot internationale samenwerking worden hieronder vermeld.

De uitwisseling van gegevens gebeurt steeds beveiligd. De meegedeelde informatie mag nooit zonder voorafgaande toestemming van het verstreckende meldpunt verder worden gebruikt en toestemming wordt enkel op grond van wederkerigheid verleend.

De CFI hecht veel belang aan de bescherming van de gegevens die ze aan buitenlandse financiële inlichtingeneenheden meedeelt.

De CFI is al drie jaar verplicht om, wanneer ze een melding ontvangt die op een ander land van de EU betrekking heeft, de gegevens van deze melding op automatische en gestandaardiseerde wijze naar de betrokken buitenlandse tegenhanger te externaliseren. Punt 4.4 hieronder bevat meer gedetailleerde informatie over deze externaliseringsmethode.

Onderstaande cijfers met betrekking tot de ontvangen (1.512) en de verzonden (717) buitenlandse verzoeken omvatten niet alleen de gewone verzoeken tot opzoekingen, maar ook spontane uitwisselingen van informatie. Er is sprake van spontane uitwisseling van informatie wanneer de CFI bijvoorbeeld een buitenlands meldpunt op de hoogte brengt dat een dossier werd doorgemeld en dat er bindingen werden vastgesteld met het land van dit buitenlands meldpunt, zelfs als de CFI vooraf geen gegevens wisselde met dit meldpunt. Omgekeerd ontving de CFI van bepaalde buitenlandse meldpunten soms informatie over betrokkenen met een adres in België die het slachtoffer werden van oplichting in het land van dat meldpunt of waarschuwingen³⁴ voor bepaalde oplichtingspraktijken. Dergelijke uitwisseling van informatie wordt door de CFI eveneens als spontaan beschouwd.

Regio	Binnenkomende internationale samenwerking (verzoeken of mededelingen ontvangen door de CFI)			Uitgaande internationale samenwerking (verzoeken en mededelingen verzonden door de CFI)		
	Verzoeken om inlichtingen	Spontane mededelingen	Totaal	Verzoeken om inlichtingen	Spontane mededelingen	Totaal
Afrika	23	-	23	5	8	13
Noord- en Zuid-Amerika	18	350	368	14	12	26
Azië en Stille Oceaan gebied	8	3	11	12	19	31
Eurazië	7	2	9	1	8	9
Europa	531	549	1.080	287	321	608
Midden-Oosten en Noord-Afrika	14	7	21	19	11	30
Totaal	601	911	1.512	338	379	717

Gerangschikt aan de hand van de regionale groepen van de Egmontgroep en de FAG (FSRB's).

³⁴ Waarschuwingen over witwastechneken worden via de website of het jaarverslag van de CFI meegedeeld.

4. INFORMATIEVERSTREKKING

4.1. Doormelding aan de gerechtelijke overheden

In 2021 meldde de CFI 1.241 nieuwe dossiers door aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2.336,95 miljoen EUR.

Indien de CFI na de doormelding van een dossier nieuwe (aanvullende) meldingen ontvangt met verrichtingen die verband houden met dezelfde zaak en er nog steeds aanwijzingen zijn van witwassen of van financiering van terrorisme, dan meldt de CFI deze nieuwe verdachte verrichtingen door in een aanvullend verslag.

In totaal lagen in 2021 2.779 meldingen (nieuwe dossiers en aanvullende doormeldingen)³⁵ aan de basis van doormeldingen aan de gerechtelijke overheden voor een totaalbedrag van 2.483,98 (2.336,95+147,03) miljoen EUR.

In 358 gevallen werd tegelijkertijd een afschrift van het verslag van onderzoek naar het arbeidsauditoraat verstuurd overeenkomstig artikel 83 van de wet van 18 september 2017.

	2019	2020	2021
- Nieuwe zaken (aantal)	1.065	1.228	1.241
- Meegedeelde bedragen	1.158,66	1.636,49	2.336,95
- Aanvullende informatie (aantal)	1.900	1.537	1.538
- Meegedeelde aanvullende bedragen	380,17	248,82	147,03
(Bedragen in miljoen EUR)			
Kopieën aan de Arbeidsauditoraten (aantal)	227	137	358

De CFI is bovendien verplicht om informatie met verschillende administratieve diensten te delen (cf. 4.2.).

Indien er geen ernstige aanwijzingen van witwassen of financiering van terrorisme zijn, deelt de CFI niets aan de gerechtelijke overheden mee, de informatie uit meldingen gaat echter niet verloren.

Ook al wordt een dossier niet aan de gerechtelijke overheden doorgemeld dan kan de CFI de informatie uit dit dossier meedelen aan de inlichtingendiensten en het OCAD in het kader van de bestrijding van het radicaliseringsproces, van terrorisme, de financiering van terrorisme en de witwasverrichtingen die hiermee verband zouden kunnen houden (cf. 4.2.).

De CFI deelt ook veel informatie mee aan haar buitenlandse tegenhangers, meer bepaald wanneer de meldingen afkomstig zijn van onderworpen entiteiten die in België actief zijn in het kader van de vrijheid van dienstverrichting (cf. 4.4).

De ontvangen informatie die niet wordt geëxternaliseerd vormt een essentiële informatiebasis en blijft beschikbaar in geval nieuwe relevante informatie het mogelijk zou maken om deze informatie met het witwassen van geld of financiering van terrorisme in verband te brengen. De informatie wordt ook voor doeleinden van strategische analyse gebruikt.

³⁵ De wet van 18 september 2017 verbiedt de CFI de melding aan de gerechtelijk overheden, alsook aan derden, mee te delen.

4.2. Verstrekking aan administratieve autoriteiten

De leden van de CFI en haar personeelsleden zijn aan een streng beroepsgeheim onderworpen.

Dit beroepsgeheim wordt echter opgeheven in een aantal gevallen die limitatief in artikel 83 van de wet van 18 september 2017 worden opgesomd.

Dit laat de CFI toe om informatie met onderstaande diensten uit te wisselen en nuttige informatie mee te delen.

Art. 83 van de wet van 18 september 2017 - aantal mededelingen	2019	2020	2021
CAF	276	271	268
Douane en Accijnzen	-	10	35
SIOD	394	251	242
FOD Economie	-	24	17
FSMA	4	-	-
COIV	34	39	50
OCAD	162	142	97
VSSE	162	142	97
ADIV	162	142	97
Gemeenschappelijke gegevensbank	102	31	8

4.3. Uitwisseling met de toezichthoudende autoriteiten en melders

Overeenkomstig artikel 121 van de wet van 18 september 2017 heeft de CFI enkele jaren geleden haar samenwerking versterkt met de toezichthoudende autoriteiten van de meldende entiteiten die aan het stelsel ter bestrijding van witwassen en financiering van terrorisme onderworpen zijn.

Deze versterkte samenwerking is bedoeld om de verschillende bevoegde autoriteiten in staat te stellen hun opdrachten die hen door de wet van 18 september 2017 zijn toegewezen zo goed mogelijk uit te voeren.

Algemeen vindt deze samenwerking plaats door het uitwisselen van informatie, spontaan of op verzoek, tussen de CFI en de toezichthoudende autoriteiten en het delen van expertise, in overeenstemming met de toepasselijke wettelijke bepalingen inzake het beroepsgeheim.

De mededelingen van de CFI aan de toezichthoudende autoriteiten hebben betrekking op feedback over de meldingsactiviteit van de onderworpen entiteiten die onder hun toezicht vallen (kwantitatieve en kwalitatieve evaluatie) of inbreuken op de verplichtingen inzake de bestrijding van witwassen van geld of de financiering van terrorisme die door dergelijke entiteiten werden gepleegd en die de Cel bij het vervullen van haar taken heeft kunnen vaststellen.

Deze mededelingen maken het mogelijk om op individuele basis of op sectorniveau de meldingsactiviteit te beoordelen en het aantal en de kwaliteit van deze activiteit te verbeteren. Dit stelt de toezichthoudende autoriteiten ook in staat hun risicogebaseerde waakzaamheidsverplichtingen beter af te stemmen en bij inbreuken desgevallend sancties toe te passen.

De mededelingen inzake feedback over de meldingsactiviteit werden geregeld uitgewisseld tussen de CFI en de toezichthoudende autoriteiten van de financiële beroepen aangezien deze doorgaans het grootste aantal meldingen aan de CFI bezorgen (NBB, FSMA en de FOD Financiën Thesaurie), en sporadisch tussen de CFI en de toezichthoudende autoriteiten van de niet-financiële beroepen.

De CFI verstuurde in 2021 in totaal 89 mededelingen naar de toezichthoudende autoriteiten.

Overeenkomstig artikel 78 van de wet van 18/09/2017 zoals gewijzigd door de wet van 20/07/2020 (en voordien op basis van de aanbevelingen uit 2017 aan de lidstaten met betrekking tot de supranationale risicoanalyse) geeft de CFI in de mate van het mogelijke specifieke feedback over de kwaliteit en de relevantie van meldingen aan de onderworpen entiteiten (hoofdzakelijk aan kredietinstellingen en betalingsinstellingen) om hen te helpen hun meldingen te verbeteren. In het algemeen is de feedback gebaseerd op een analyse of de melding volledig, duidelijk en nauwkeurig is, ook de motivering van het vermoeden wordt aandachtig bestudeerd. Er wordt ook bekeken of meldingen en antwoorden op bijkomende verzoeken van de CFI binnen een redelijke termijn werden bezorgd.

De CFI plaatste onlangs een lijst op haar website met de belangrijkste criteria die de CFI gebruikt om de algehele kwaliteit van een melding te beoordelen. Melders moeten hier bij het opstellen van hun meldingen bijzondere aandacht aan besteden.

Op de site van de CFI staat ook een lijst met indicatoren van witwassen van geld en financiering van terrorisme (knipperlichten) die ook nuttig kunnen zijn voor melders. Het betreft een niet-limitatieve opsomming van elementen die verdacht kunnen zijn. Deze criteria zijn voorbeelden die elke melder moet beoordelen om te bepalen of er desgevallend vermoedens van witwassen of financiering van terrorisme zijn.

4.4. Verstrekking aan andere financiële inlichtingeneenheden

Artikel 53.1 van de vierde Europese AML/CFT-richtlijn verplicht lidstaten om onmiddellijk samen te werken. “When an FIU receives an STR which concerns another Member State, it shall promptly forward it to the FIU of that Member State.”

Deze bepaling werd omgezet in artikel 124 van de wet van 18 september 2017 dat bepaalt: “Wanneer de CFI gevat wordt door een melding van een vermoeden, opgesteld door een onderworpen entiteit op grond van de artikelen 47 of 54, betreffende een ander land, zendt zij de FIE van het betrokken land dat toegang heeft tot het FIU.Net, zo spoedig mogelijk, voor analyse, alle nuttige informatie opgenomen in de melding.”

Er zijn verschillende vormen van “cross-border”-samenwerking, waaronder XBD en XBR.

XBR “Cross-border reporting”: ontvangst van een melding ingediend door een onderworpen entiteit die een hoofdactiviteit in het kader van de vrijheid van dienstverrichting vanuit België uitvoert en die dus aan onze wet onderworpen is maar waarbij de grote meerderheid van de meldingen geen betrekking of geen enkele directe band met ons landt heeft. In dit geval deelt de CFI de gehele inhoud van de melding mee aan de betrokken FIE opdat de FIE deze melding zelf kan analyseren.

XBD “Cross-border dissemination”: ontvangst van een “klassieke” melding die voor één of meerdere Europese financiële inlichtingeneenheden relevant kan zijn. De doorgifte van informatie aan de betrokken FIE(s) gebeurt onder de vorm van “metadata” en “promptly”, dus onmiddellijk na ontvangst van de melding, vooraleer er enige analyse plaatsvindt.

De XBD-procedure vervangt de huidige procedure van spontane uitwisseling dus niet, die tijdens of na de analyse van het dossier plaatsvindt. De twee procedures zijn in dat opzicht complementair, een initiële XBD (of het ontbreken van een XBD) sluit geen latere spontane uitwisseling uit.

De CFI antwoordt ook op verzoeken om inlichtingen van buitenlandse financiële inlichtingeneenheden en bezorgt hen informatie die ze reeds in haar bezit heeft of die ze vraagt en verkrijgt van onderworpen entiteiten, politiediensten en andere administratieve autoriteiten in België.

Aantal	2019	2020	2021
- XBR	38	893	8.021
- XBD	47	114	613
- Spontane uitwisselingen	-	-	601
- Uitwisseling op verzoek	1.463	1.003	911

VI. CIJFERS EN AANVULLENDE VERDUIDELIJKINGEN

Meldactiviteit

1. Aantal meldende onderworpen entiteiten

<i>Financiële beroepen</i>	2019	2020	2021
Kredietinstellingen	60	58	57
Wisselkantoren, betalingsinstellingen en instellingen voor elektronisch geld	37	32	32
Levensverzekeringsondernemingen	16	17	22
Instellingen voor hypothecair krediet	12	11	15
Ondernemingen voor consumentenkrediet	10	8	9
Beursvennootschappen	9	6	6
Verzekeringsbemiddelaars	3	5	6
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EER	2	5	0
Leasingondernemingen	2	5	3
Dienstenverleners aan vennootschappen	2	4	4
Vennootschap van publiek recht bpost	1	1	1
Nationale Bank van België	1	1	1
Makelaars in bank- en beleggingsdiensten	1	2	0
Betalingsinstellingen die kredietkaarten uitgeven of beheren	0	0	0
Beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging	0	0	0
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging in de EER	0	1	0
Vereffeninginstellingen	-	0	0
Centrale effectenbewaarinstellingen	0	0	0
Vennootschappen voor vermogensbeheer en beleggingsadvies	0	1	4
Deposito- en Consignatiekas	0	0	0
Bijkantoren van beleggingsondernemingen buiten de EER	0	0	2
Marktondernemingen	0	0	0
Bijkantoren van beheervenootschappen van instellingen voor collectieve belegging buiten de EER	0	0	1
Instellingen voor collectieve belegging	0	0	0
Maatschappijen voor onderlinge borgstelling	0	0	0
Beheervenootschappen van alternatieve instellingen voor collectieve belegging	0	0	0
Beleggingsvennootschappen in schuldvorderingen	0	0	0
Alternatieve financieringsplatformen	0	0	0
Onafhankelijke financiële planners	0	0	1
Totaal	157	156	164

<i>Niet-financiële beroepen</i>	2019	2020	2021
Notarissen	345	307	298
Boekhoudkundige en fiscale beroepen	142	156	148
Vastgoedmakelaars	29	19	23
Bedrijfsrevisoren	27	20	28
Gerechtsdeurwaarders	15	11	12
Advocaten	8	8	4
Kansspelinrichtingen	14	12	11
Curatoren in een faillissement en voorlopige bewindvoerders	6	2	1
Handelaars in diamant	3	1	2
Bewakingsondernemingen	0	0	2
Professionele topvoetbalclubs	-	-	3
Koninklijke Belgische Voetbalbond	-	-	1
Totaal	589	536	533

Analyse van de doormeldingen

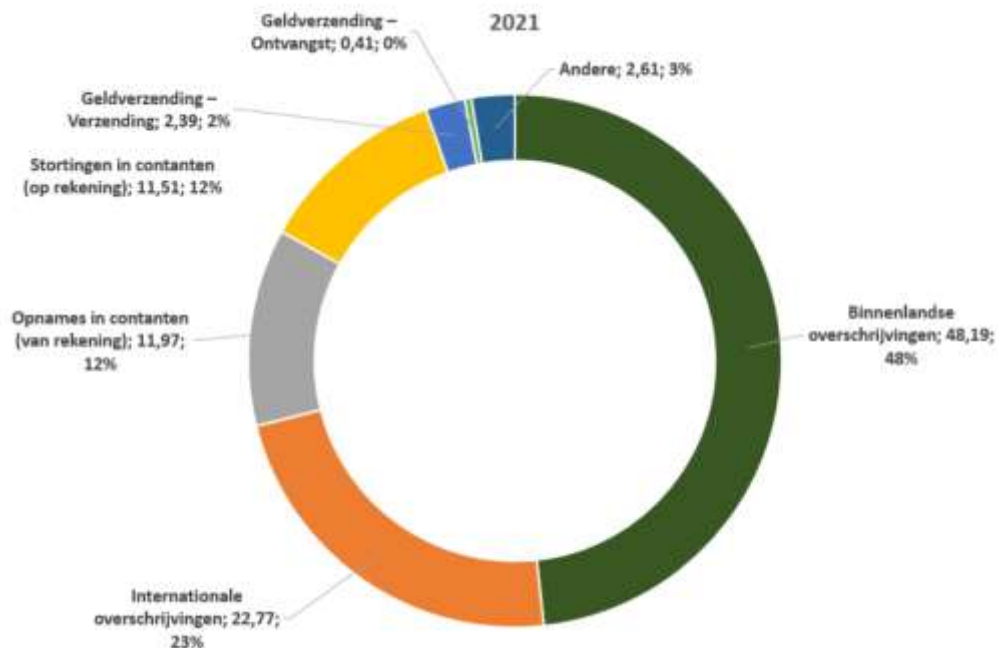
2. Doormeldingen per soort melder

	2019	2020	2021	% 2021
Kredietinstellingen	783	942	990	79,77
Betalingsinstellingen	102	96	97	7,82
Buitenlandse meldpunten	68	80	67	5,40
Vennootschap van publiek recht bpost	37	34	30	2,42
Notarissen	4	10	13	1,05
Kansspelinrichtingen	1	6	7	0,56
Instellingen voor elektronisch geld	1	4	7	0,56
Boekhouders en fiscalisten	14	17	6	0,48
Instellingen voor hypothecair krediet	3	1	6	0,48
Douane	3	4	3	0,25
Bedrijfsrevisoren	1	2	3	0,25
FOD Economie (diamantairs)	5	5	2	0,16
Levensverzekeringsondernemingen	-	2	2	0,16
FSMA	4	1	2	0,16
Nationale Bank van België	6	-	2	0,16
Bijkantoren van beleggingsondernemingen in de EU	-	6	1	0,08
Bemiddelaars levensverzekeringen	-	-	1	0,08
Federaal parket	9	1	1	0,08
Koninklijke Belgische Voetbalbond	-	-	1	0,08
FOD Financiën	6	4	-	-
Beursvennootschappen	2	3	-	-
Veiligheid van de Staat	2	3	-	-
Wisselkantoren	2	1	-	-
Handelaren in diamant	3	1	-	-
Gerechtsdeurwaarders	2	1	-	-
OCAD	2	1	-	-
Penitentiaire inrichtingen	-	1	-	-
Advocaten	1	1	-	-
Ondernemingen voor consumentenkrediet	-	1	-	-
Dienst voorafgaande beslissingen in fiscale zaken	2	-	-	-
Vlaamse Belastingdienst	1	-	-	-
Vastgoedmakelaars	1	-	-	-
FOD Economie	-	-	-	-
OLAF	-	-	-	-
Totaal	1.065	1.228	1.241	100

3. Aard van de verdachte verrichtingen

Onderstaande tabel vermeldt de verdeling volgens de aard van de verdachte verrichtingen in dossiers die de CFI in 2021 doormeldde. Verdachte verrichtingen van een verschillende aard kunnen in eenzelfde doorgemeld dossier voorkomen.

Aard van de verrichtingen	% 2021
Binnenlandse overschrijvingen	48,19
Internationale overschrijvingen	22,77
Opnames in contanten (van rekening)	11,97
Stortingen in contanten (op rekening)	11,51
Geldverzending - Verzending	2,39
Geldverzending - Ontvangst	0,41
Casino's verrichtingen	0,36
e-money	0,31
Levensverzekeringen	0,25
Betalingen in contanten	0,25
Aankoop onroerende goederen	0,15
Vervoer van contanten	0,10
Consumentenkredieten	0,10
Hypothecaire kredieten	0,10
Fiscale regularisatie	0,05
Andere	1,09
Totaal	100

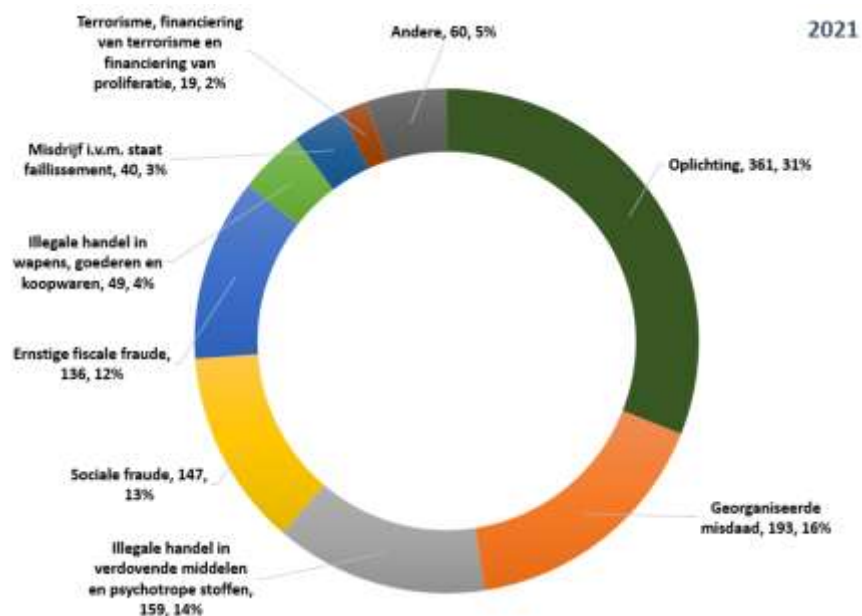
4. Financiële stromen (oorsprong en bestemming van internationale overschrijvingen)

Oorsprong van het geld	%	Bestemming van het geld	%
Luxemburg	43,57	Luxemburg	34,40
Zwitserland	17,40	Verenigd Koninkrijk	12,90
Rwanda	7,40	Zwitserland	5,55
Frankrijk	6,64	Verenigde Arabische Emiraten	4,83
Nederland	4,31	Nederland	4,76
Duitsland	2,56	Duitsland	4,51
Liechtenstein	1,51	China	4,37
Italië	1,46	Liechtenstein	3,76
Cyprus	1,43	Polen	3,28
Andere	13,72	Andere	21,64
Totaal	100	Totaal	100

5. Onderliggende misdrijven

Onderliggende misdrijven	2019	Bedrag ³⁶	2020	Bedrag	2021	Bedrag
Oplichting	210	61,05	251	61,70	361	628,15
Georganiseerde misdaad	103	151,09	125	226,21	193	549,07
Illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen	119	11,51	159	47,61	159	46,36
Sociale fraude	197	228,42	175	219,85	147	149,09
Ernstige fiscale fraude	99	311,87	171	704,10	136	486,50
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	46	299,71	44	148,23	49	382,61
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	57	16,98	55	34,14	40	16,07
Misbruik van vennootschapsgoederen	64	30,49	72	16,33	38	24,17
Misbruik van vertrouwen	27	7,77	31	33,73	27	5,34
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	57	4,05	45	6,49	19	3,64
Exploitatie van prostitutie	24	4,66	22	4,06	12	1,44
Verduistering en corruptie	10	18,65	11	36,88	12	24,76
Diefstal of afpersing	12	1,33	10	3,14	12	0,62
Mensenhandel	17	3,77	27	6,38	11	8,02
Mensensmokkel	13	2,56	16	3,93	7	0,95
Andere	10	4,75	14	83,71	18	10,16
Totaal	1.065	1.158,66	1.228	1.636,49	1.241	2.336,95

³⁶ Bedrag in miljoen EUR. Bovenstaande bedragen worden gevormd door de optelsom van pure witwasverrichtingen en al dan niet fictieve handelsverrichtingen. Bij deze dossiers (onder meer in dossiers in verband met btw-carrouselfraude) is het soms moeilijk precies vast te stellen welk deel wordt witgewassen en welk deel al dan niet fictieve handelsverrichtingen zijn.

De sterke stijging op het vlak van de bedragen die werd vastgesteld voor het onderliggende misdrijf “oplichting” is het gevolg van de doormelding van een dossier inzake de aankoop/verkoop van maskers waarbij een aangekondigde creditverrichting van meerdere miljoenen EUR in werkelijkheid nooit werd uitgevoerd.

In eenzelfde dossier kan de CFI op basis van haar analyse tot het besluit komen dat er ernstige aanwijzingen zijn van witwassen van geld in verband met één of soms met meerdere onderliggende misdrijven. Er wordt op gewezen dat de CFI niet dezelfde onderzoeksbevoegdheden heeft als de gerechtelijke autoriteiten en de politiediensten en op basis van aanwijzingen werkt en nog niet van bewijzen.

De CFI kan ook één mogelijk onderliggend misdrijf (zie onderstaande tabel) of meerdere bijkomende onderliggende misdrijven aanduiden.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van zowel de belangrijkste als de bijkomende onderliggende misdrijven samen.

Onderliggende misdrijven	Totaal aantal dossiers 2021
Oplichting	401
Ernstige fiscale fraude	314
Sociale fraude	249
Georganiseerde misdaad	239
Illegale handel in verdovende middelen en psychotrope stoffen	191
Illegale handel in wapens, goederen en koopwaren	80
Misbruik van vennootschapsgoederen	54
Misdrijf i.v.m. staat faillissement	54
Misbruik van vertrouwen	37
Diefstal of afpersing	22
Terrorisme, financiering van terrorisme en financiering van proliferatie	20
Mensenhandel	19
Verduistering en corruptie	19
Exploitatie van prostitutie	18
Mensensmokkel	13
Andere	27
Totaal	1.757

6. Betrokkenen

Onderstaande tabellen geven de verdeling weer volgens verblijfplaats van de belangrijkste betrokkene in de dossiers doorgemeld in 2021. Deze tabellen zijn bedoeld om de melders te helpen bij de toepassing van de wettelijk opgelegde waakzaamheidsmaatregelen.

6.1. Verblijfplaats

De lockdown, het sterk verminderde aantal verplaatsingen en de gezondheids crisis als gevolg van COVID-19 worden duidelijk weerspiegeld in de verblijfplaats van de belangrijkste betrokkenen in de doorgemelde dossiers in 2021, zonder echter te kunnen stellen dat enkel deze factoren deze rangschikking verklaren.

In 88,6 % van de doorgemelde dossiers woonden de betrokkenen in België, voornamelijk in Brussel en in Antwerpen.

Land 2021	%	Verdeling België	%
België	88,66 →	Brussel	45,88
		Antwerpen	15,02
		Oost-Vlaanderen	7,43
		Henegouwen	5,38
		West-Vlaanderen	3,18
		Limburg	4,65
		Halle-Vilvoorde	8,08
		Luik	3,76
		Waals-Brabant	2,12
		Vlaams-Brabant	2,86
		Namen	0,73
		Luxemburg	0,66
		Eupen	0,25
Frankrijk	1,63		
Duitsland	1,14		
Luxemburg	0,97		
Democratische Republiek Congo	0,80		
Nederland	0,69		
Portugal	0,62		
Spanje	0,41		
Andere	5,08		

6.2 Nationaliteit

In 2021 had 52 % van de belangrijkste betrokkenen de Belgische nationaliteit, in vergelijking met 94 % in 2020 en 65 % in 2019.

Nationaliteit	%
Belgische	51,91
Roemeense	8,04
Portugese	6,65
Braziliaanse	4,64
Nederlandse	3,22
Franse	2,74
Italiaanse	1,98
Turkse	1,98
Bulgaarse	1,32
Marokkaanse	1,32
Albanese	1,11
Duitse	1,11
Kameroense	1,11
Andere	12,87
Totaal	100

CEL VOOR FINANCIËLE INFORMATIEVERWERKING
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel
Telefoon: 02/533.72.11 - Fax: 02/533.72.00
E-mail: info@ctif-cfi.be
Internet: www.ctif-cfi.be

Verantwoordelijke uitgever:
Philippe de KOSTER
Gulden Vlieslaan 55, bus 1 - 1060 Brussel

U kunt bijkomende informatie over dit document en uitleg bij de cijfers en statistieken schriftelijk aanvragen per e-mail (info@ctif-cfi.be)